ԺԲ. ՏԱՐԻ 3553 — (Ն. Տ.) 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1895 — 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1895 — 11 ՐԷՃԷՊ 1313 — ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

مرعیه‌سه غلطه‌ده آردولك غزته‌سی اداوه‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի ծախքի միօրինակ Ղրուշ 30

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հետեւեալ տան տպագրական մելաններով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՄԸ ԿՏԱԿԸ

Ուրֆայէն պատահական թղթակից մը հաղորդեց մեզ տեղացի քահանայի մը մահը, որ առաջնորդական փոխանորդի պաշտօն վարած էր չորս տարի, ինքզինքը գիտութեան ու գրականութեան սիրող կը հռչակէր, ու մինչեւ իսկ երկասիրութիւններու պարապած է եղեր որոնք անյայտ կը մնան, իր գրքաբաղդութենէն. Բնական էր որ այս յատկութիւններով օժտուած եկեղեցականի մը վրայ գովեստ միայն լսելու սպասէինք. Թղթակցութիւնը որ հրատարակուեցաւ Աչե-Էլքի երէկուան թիւով, իր վերջին տողերուն մէջ անակնկալ մը կը պատճառէ ընթերցողներուն. ոչ հաճելի անակնկալ մը, գրողին անկեղծութեան յայտարար, որուն հաղորդած տեղեկութիւնները եթէ ճիշդ են,—ինչպէս կ'ենթադրենք,—կը նպաստէին խախտելու քիչ շատ արմատացած սովորութիւն մը որուն համեմատ՝ մէկը որ հանրային պաշտօն վարած է, ու բաւական կրթութիւն առած, իր յուղարկաւորութեան օրը պէտք է անպատճառ գովաբանուի եկեղեցւոյ բեմէն կամ լրագրութեան մէջ։ Թէ իր կեանքով ու գործերով արժանաւոր հանդիսացա՞ծ էր այդ գովեստին, իր պաշտօնավարութիւնը եւ իր հմտութիւնը օգտակար դարձա՞ծ էին ուրիշներուն, քիչերուն միտքէն կ'անցնի. Մահուան առջեւ լռելու, հանգուցեալին վրայ չի խօսելու կամ չի գրելու իմաստութիւնը կ'ըմբռնուի ու կը յարգուի կարգ մը պարագաներու մէջ. բայց սեւը ճերմակ ցուցնելու ճիգը, նոյն իսկ դագաղի մը հանդէպ, քննադատուած ու պարսաւուած է ամեն ժամանակ. Մանաւանդ հարուստ մեռեալներու վրայ երբեմն ալ տասանուած շողշողուն գամբանականները որքա՛ն յարձակում կրած են ձեռնհաս գրիչներէ։ Հիմա, բաղդատաբար, բարեփոխում մը առաջ եկած է որ բարքերու ազնուացման կ'առաջնորդէ. քարոզիչը, հրապարակագիրը, թղթակիցը կը զգուշանան չափազանցութիւններէ եւ շրջահայեաց ու արդարադատ ըլլալու կը նկրտին. վերջին բացառութիւններն ալ անհետանալու վրայ են տակաւ առ տակաւ։

Ուրֆայէն գրուած նամակը, իր հակիրճ ձեւին մէջ, եթէ ընդհանուր կերպով այս քանի մը խորհրդածութիւնները ներշնչեց, անոր համար է որ օրինակը կուտայ անկողմնակալութեան զոր կը փնտռենք հանգուցեալի մը վրայ խօսողներէն կամ գրողներէն։ Եւ առանց կեղծապատիր սուգի մը մէջ ամփոփուելու, ու նաեւ առանց խիստ բացատրութիւններ գործածելու, պարզած էր ինչ որ լաւ եւ յոռի կ'երեւար իր ըմբռնումով. Տ. Յովսէփ քահանային նկատմամբ եղած դիտողութիւնը կ'ամփոփուի սա իրողութեան մէջ, թէ ուսեալ եկեղեցականի համբաւ վայելող այդ տէրտէրը մաքէն իսկ չէ անցուցեր իր ստացուածքն ու դրամը կտակել իր քաղքին ազգային վարժարանին, ինչպէս կ'անկեալուէր այնտեղ, ու հեռաւոր ազգական մը գտնելու հոգածութիւնը ունեցեր է—վասն զի անզաւակ էր—իբրեւ ժառանգորդ։ Ասով ալ չի շատանալով, մինչեւ իսկ չէ ուզեր վճարել եկեղեցւոյ սնտուկին իր ունեցած պարտքը՝ ինչ գումարի ալ հասնին այդ ժառանգութիւնն ու այդ պարտքը, հաւանաբար շատ փոքր, գաղտ տպաւորութիւնով մը կը համակուի իմացողը թէ բարեկրօն կոչուած քահանան, որ հանրութենէն շահած էր գոյն՝ հանրութեան ոչ իսկ բաժին մը թողուլ մտածեր է. ըսե՞նք, որ եթէ նուազ «գիտնական» եղած ըլլար, թերեւս իր գեղջուկի պարզութեանը մէջ աւելի բարեպաշտ հանդիսանար։

Թերի կրթութիւնը եւ ուսումնականին յաւակնութիւնը, ինչպէս ամեն մարդու, այնպէս ալ կրօնականներու համար աղիտաբեր կը դառնան յաճախ, եւ Ուրֆայի տէրտէրը անոնց կարգէն ըլլալու է։

Հոգեւոր պաշտօնեան, որ իր հօտին բարեսրտութեան ու ողորմածասիրութեան ջիղերը թրթռացնելու կոչում ունի, որ դաստիարակութեան օգուտները պարզած է դպրոցներուն ի նպաստ նուիրատուութեան հրաւէր ուղղելով կարողներուն, պէտք չէ՞ր որ իր քարոզած սկզբունքներուն գործադրող հանդիսանար իր անձով ու գործով։ Բնաւ չէ խորհեր յիշատակին վրայ զոր պիտի պիտի թողուր իր մահէն ետք. դպրոց, եկեղեցի, աղքատ, ամենքն ալ մոռցեր է, հեռուէ հեռու ժառանգորդ մը փնտռելով ու գտնելով, որպէս զի իր ունեցածը հանրութեան չանցնի։

Չէ՞ր արժեր որ չյիշէինք այս պարագան։ Միթէ գանգատը, դիտողութիւնը աշխարհականներո՞ւն միայն ուղղուելու են շարունակ, երբ բարեգործական կտակներու վրայ կը գրուի այսքան։ Տ.

ԼԱՄԲՐՈՆԱՑԻ ԵՒ ՏԱԹԵՒԱՑԻՔ

Երուսաղեմէն, ձեռնհաս եկեղեցական մը հետեւեալը կը գրէ մեզ, այս ծանօթ վէճին առթիւ.

Արեւելքի մէջ «Մագիստրոսի» եւ Գ. Այվազեանի միջեւ բացուած վիճաբանութեանն ի լուսաբանութիւն հետեւեալ մի քանի տողերը կը գրեմ։

Մագիստրոս կը սխալի, երբ կը պնդէ թէ 1820ին եղած կարգադրութեամբ միայն Տաթեւացւոց անուններու յիշատակութիւնը դադրած է առժամաբար պատարագում եւ տօնացոյցէն հանուած չէին. ի Պոլիս 1849ին Միւհէնտիսեանի տպարանում տպուած տօնացոյցը մեր տողերէն աւելի պարզ կը խօսի եւ երեւի այդ տպագրութենէն աչքի առաջ չէ ունեցած Մագիստրոս։ Բայց մենք կը յաւելունք, ո՛չ միայն օրացոյցի եւ տօնացոյցի սրբագրութիւն եղած է, այլ եւ Շարականի, որոյ հետեւանօք ջնջուած են «Ով հրաշալի մանկունք»ին վերջին երեք տունը։

1870ին, ներկայ Ս. Հայրապետը՝ պատարագիչ էր Գում-Գափուի Մայր-Եկեղեցում եւ գրողս կպասաւորէի Սարկաւագական պաշտօնով։ Առանց գիտնալու, որ Պոլսոյ եկեղեցիները չէին յիշատակեր Տաթեւացիները, «Առաքելոցի ժամանակ մի քանի սարկաւագ ընկերներով ըստ կարգին Տաթեւացւոց անուններով թնդացուցինք եկեղեցւոյ կամարները։ Պաշտօնավար քահանայք՝ կարծես սրբապղծութեան մը հանդէպ՝ շանթահար եղան, բացատրութիւն ուզեցին եւ բաւականացուցիչ պատասխան ստացան։ Այնուհետեւ շարունակեցինք յիշատակութիւնը եւ ամենուն ականջը վարժուեցաւ այդ մոռցուած անուններուն։ 71ին տպուեցաւ օրացոյցին մէջ, բայց չեմ գիտեր ի՞նչ պատճառաւ 73ին Զարդարեանի տպած օրացոյցէն նորէն դուրս ձգուած են։

Եթէ Մագիստրոս եւ Գ. Այվազեան կը կարծեն թէ՝ Լամբրոնացիին անունը 20ի կարգադրութեամբ մտած է օրացոյցին մէջ, կամ փոխ առնուած է Վենետիկցւոց օրացոյցէն, հաւասարապէս կը սխալին։ 20էն 47 բաւական ընդարձակ անջրպետ մը կայ, այդքան տարիներու շրջքում գուցէ մոռցուած ալ լինէին «Հրաւէր սիրոյ»ներու վերընձիւղած փուշն ու տատասկը, Մատթէոս Կաթողիկոսի Պատրիարքութեան օրով՝ 47 թուին մտած է Լամբրոնացին օրացոյցին մէջ, որոյ բացատրութիւնը աւելորդ է 20ի պատմութեան մէջ փնտռել։

Համամիտ եմ Մագիստրոսին, որ թէ Կրօն. Ժողովներու եւ թէ՛ Սինոդներու ձեռնհասութենէ վեր են սոյնպիսի զուտ կրօնական ներմուծումները եւ յապաւումները, սակայն թէ՛ մին եւ թէ՛ միւսն բրած են հաւասարապէս այսօրինակ ձեռներէցութիւններ։ Լամբրոնացիի անուան յիշատակութենէն վար չեն մնար Էջմիածնի օրացոյցին մէջ կիրակէանիչ Նորամուտ խաչերը, որոց հետեւելով եւ Թուրքիոյ օրացոյցներն ալ խաչերու թիւը ստուարացուցին։

Գալով Մագիստրոսի առաջարկութեան, Էջմիածնայ 1,600 ամեակի առթիւ եկեղեցական ժողովոյ մը գումարման անհամամիտ ըլլալէ զատ, որուն պատճառները յայտնի են ամեն անոնց որ փոքր ի շատէ եկեղեցական պատմական կեանքին ծանօթ են եւ որոնք գիտեն թէ այդպիսի գումարումներն միշտ սուգի նստած են Ազգին եւ եկեղեցւոյն, եւ այսօրուայ բարեկարգութեան կարօտ խրթնութիւնք արդիւնք են այդ կարգի ժողովներուն, կը յաւելում, որ այդ առաջարկութեան՝ հեղինակի պատիւ իրմէ աւելի կը վերաբերի Արիստակէս եպիսկոպոս Սեդրաքեանին, որ տարիներ առաջ ըրաւ «Ամենայնական Խնդիրներ» գործով եւ ճիշդ Մագիստրոսի նման շեշտեց թէ «պէտք է եկեղեցական կանոնները ժողովրդի պէտքերին եւ ժամանակի պահանջներին յարմարցնենք» սակայն այս առաջարկութիւնը մեծ աղմուկ բարձրացուց իւր ստարամիտ ոգւով թէ ի Կովկասիա եւ թէ՛ ի Պոլիս։ * * *

Երուսաղէմ, 5 դեկտ. 1895

ՀԱՍԳԻՒՂԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Հասգիւղի թաղային գործերն երթալով կը վատթարանան։ Դպրոցն, ինչպէս անցեալ օր բացատրեցինք, բոլորովին երեսի վրայ ձգուած է, հոգաբարձութեան ցրուելուն պատճառաւ. եկեղեցիին մատակարարութեան գործերուն վրայ նմանապէս հսկող չկայ։ Թաղական խորհուրդին գրեթէ բոլոր անդամները կա՛մ գեղէն մեկնած են, կամ պաշտօնէ հրաժարած։

Վարժարանին պաշտօնեաներուն ամսականները որոնք կանոնաւորապէս կը վճարուէին ասկէ առաջ, ներկայ անկերպարան վիճակին բերմամբ անվճար մնացած են երկու ամսէ ի վեր։ Այս ցաւալի կացութեան դարման տանելու ջանացողներ բոլորովին կը պակսին։

Այս օրերս Տնտեսական Խորհուրդը վաւերացուց Հասգիւղի եկեղեցիին հաշիւները, որոնք, յայտարարութեան համաձայն, կախուած են բակը. թաղեցիին կոչ է քննելու եւ դիտողութեան արժանի կէտերը, եթէ կան, երեւան հանելու համար։

Երկար բարակ քննութեան պէտք չկայ այդ հաշուեցոյցին տխուր կողմերը պարզելու համար. ութ օրէ ի վեր թաղեցին ազատութեամբ կը դիտէ անոր պարունակութիւնը. առնելիքներու երկար շարք մը կայ անոր մէջ։ Նախկին թաղականներ, որոց մասին արդէն ժամանակին գրուեցաւ, բաւական կարեւոր գումարներ պարտք ունենալով եկեղեցիին՝ առած քաշած էին, այլ եւ հոն չհանդիպելու համար։ Յետոյ ուրիշներ, այլ եւ այլ հանգամանքներով, գումարներ առեր տարեր էին աղքատ թաղին այդ աղքատ սնտուկէն, որ հիմակ պարտքերու բեռին ներքեւ կը հեծէ, Պահանջուէ՞ր են այդ առնելիքները, թէ սրտի կատարեալ հանդարտութեամբ դիտուեր է այդ գումարներուն անխնայ խորտակիլը. երկու պարագային մէջ ալ թաղական խորհուրդը պատասխանատու նկատուելու է. վասն զի ամեն միջոց ձեռք առնելու էր՝ չթողլու որ հասոյթը ափ մը դրամ առնէ գրպանը նետէ՝ ի վնաս դպրոցին ու եկեղեցիին։

Իսկ գալով այդ պարտատէրներուն, անոնք ամենէն անխիղճ մարդերն ըլլալու են. ի՛նչ սրտով, ի՛նչ մտածումով կրնան իրենց կոկորդէն անցունել ու խղճի անդորրութեամբ մարսել եկեղեցւոյ սնտուկին յետին լուման. գոնէ արժանապատուութեան վիրաւորանքի երկի՞ւղն ալ չունին, երբ իրենց անունները հրապարակով կը ծանուցուին այդպէս եկեղեցիին բակը, անցնող դարձողներու աչքին առջեւ։ Ինչո՞ւ չեն փութար անմիջապէս ետ դարձունել անիրաւաբար եկեղեցիէն կապտուած այդ գումարները. ի՛նչ իրաւասութեամբ կամ ի՛նչ անհասկնալի առանձնաշնորհումով մը արտօնութիւն տուեր են ինքզինքնուն այդպէս անպատկառ կերպով թեթեւցնելու ազգին մանուկները կրթելու միակ միջոցն ու աղբիւրը եղող թաղին սնտուկը. եթէ օր մը թաղեցիներու հաւաքումի մը կանչուին՝ համար տալու, ի՛նչ պիտի ըսեն ինքզինքնին արդարացնող։ Դժբախտութիւնը հոն է որ չկայ [illegible] թաղական խորհուրդ մը որ պէտք եղած ուշադրութեամբն ու հոգածութեամբը մատակարարէ թաղային գործերը, եւ այս անհարկի առնելիքները ժամ առաջ գանձելու միջոցներուն վրայ խորհի, փոխանակ գժգոհ ու անվարձ ձգելու ազգային վարժարանին ուսուցիչները։

Ցաւալի իրողութիւն մը եւս։

Հասգիւղի քարոզիչը, Տ. Յուսիկ վարդապետ Էմմէրեան, հրաժարական տուաւ քարոզչութեան պաշտօնէն... որովհետեւ, ամօթ է ըսելը, ամսական չէր ստանար։ Յայտնի բան է որ մեր կրօնական դասուն մեծագոյն մասին ապրուստն է պաշտօնավարութեամբ ստացած թոշակը կամ հարսնիքի ու մեռելի առթիւ ընդունած գումար մը։ Արդ, երեւակայեցէք գեղ մը, որուն բնակիչները ոչ իրենց հարսնիքին, ոչ իրենց մեռելին վարդապետ կանչելու կարողութիւն ունին նիւթապէս։ Հասգիւղի մէջ այսպէս է. տասնի շռայլութիւնները շատո՛նց վերցած են անկից։ Ուստի տեղւոյն քարոզիչը իբրեւ ապրուստի միակ միջոց կունենայ քարոզչութեան ամսականը, որ երկու հարիւր ղրուշը չանցնիր ընդհանրապէս. չմոռնանք ըսելու թէ վարժարանին ալ թէ՛ աղջիկներուն թէ մանչերուն կրօնագիտութեան դաս կուտայ։ Հիմակ այս ամսականն ալ չի վճարուիր ու ի՛նչ տեղի կունենայ, քարոզիչին զրկումք ապրուստի ամենէն տարրական միջոցներէն։

Ու հետեւանքը՝ հրաժարական։

Այս ընթացքին շարունակութիւնք աղիտաբեր կրնայ ըլլալ թաղին թէ՛ բարոյապէս, թէ նիւթապէս։ Հետեւաբար կը խնդրուի Ազգ. Պատրիարքարանէն որ ուշադրութեան առնէ սոյն թաղի այժմեայ վիճակը ու շուտափոյթ տնօրինութիւն մը ընէ՝ կա՛մ նոր թաղական խորհուրդի մը ընտրութեան ձեռնարկելու արտօնութիւն տալով, կամ հրաժարածները կանչելով որ շարունակեն իրենց պաշտօնը։ Ե.

ՀՈՂԱՏԷՐՆ ՈՒ ԴՐԱՄԱՏԷՐԸ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Ե.

Կ. գիւղի գզիրին տունը կը գտնուէր գիւղի հարաւային մէկ անկիւնը՝ կալերու մօտերը՝ անջատ բնակութիւններէ։ Տան քովէն կ'անցնէր ջրաղացքի ջուրն, այն էր գզիրին աղբիւրը, եւ նորա ալ եզերքին վրայ կար իր փոքրիկ պարտէզը, որոյ մէջի ուռի ծառերն երկու կողմէ հովանաւորելով գզիրի տնակն՝ աղուէսի մը որջի տեսարանը կուտային անոր։ Այդ տունը երեք մասի բաժնուած էր, թոնրատուն, ախոռ եւ սրահ։ Բակ չունէր, իր բակը փոյթէ եւ կանանչ ցանկ մ'էր, որ ետեւի կողմէն կը միանար պարտէզին։ Գիւղական Գզիրներն ընդհանրապէս կ'ընտրուին ծոյլ եւ որ եւ է զբաղումէ կամ հողագործական աշխատութենէ փախչող անձերէ, եւ եթէ ծուլութեան հետ ունենան մի քիչ աղուէսութիւն, աչքբացութիւն, եւ շատախօսութիւն կամ ստախօսութիւն, այդ տեսակ գզիրներն ծակ ու ծուկ կը մտնին եւ գեղին գաղտնիքներուն տէրն են։

Գզիր Յակօն աղքատ էր, որչափ ալ շահէր. դարձեալ աղքատ էր. գեղացիք կ'ըսէին. գզիրներու վրայ անէծք կայ, կուշտ չեն ուտեր։ Նա ունէր երկու պզտիկ կով, այդ էր իր ամբողջ հարստութիւնը։ Թոնրատան մէջ կը բնակէին իր կինն, երկու տղաքը եւ աղջիկն։ Հակառակ Յակօի չարաճճիութեան՝ կինն Ալմաստը՝ ապուշ եւ խեղճ արարած մ'էր. հաշուել չէր գիտնար. երկան իրիկուն բերածը, ինքն առտուն կը հատցնէր։ Եփելով, թափելով եւ ախորժակին եկած մրգեղէնները գնելով։ Մինակ բաւական լաւ սորված էր գեղական ձեռագործութիւն, ամենէն աւելի կը հաւնուէին նորա հինած սրտանոց, մէզար, թեւնոց, վզնոց, բէջերն ալ։

Շատ գիշերներ Յակօն տունը չէր գար, կը մնար գեղապետին սենեակը, մանաւանդ երբ որ շէնքով շնորհքով հիւրեր ըլլային։—Էսօր՝ հարիսայի օր է՝ կ'ըսէր քթի տակէն, խորոված, սեր ու պանիր կայ՝ եւ կը մնար սեղանը յարդարելու եւ փշրանքները լափելու։ 40 տարեկանի մօտ էր. հասակը կարճ, կզակը կարճ, ձեռքի մատները կարճ։ Մազերը դեղին, աչքերը կանաչորեկ, ու մորթը պղնձոտ էր. ականջները մանր եւ նապաստակի ականջներու պէս շարուած. պռունկները բարակ ու կարճ, շատ անգամ իրար չհասնելով՝ բերնի [illegible] դուրս կը թափէին։ Գեղացիները նորան կ'անուանէին փաֆալ՝ դարբին Ներսոյի հին հէքեաթին անհոգի ճինը։

Առաւօտ աղօթարանը դեռ չէր բացուած, այնքան մութ էր, որ հազիւ շուն եւ գայլ իրար ճանչնային, Փոշեգոյն վարտիկով, գորշ բաճկոնով մէկն՝ որոյ ոտքերը բոբիկ էին, գաղտագողի Յակօի դրան ցանկէն ներս սողալով՝ քթին կոխեց թոնրատան դրան սողնծակէն եւ հազիւ լսելի ձայնով կանչեց՝ Յակօ՛, Յակօ՛։

Պատասխան չկար։

Նա սկսաւ շարունակել, քչիկ քչիկ ձէնն բարձրացնելով։

Յակօն ընդոստ արթնցաւ, եւ մէկէն ի մէկ ճանչցաւ ձէնը։—Սարգօն է, մամաց, հեզ մ'ալ ի՛նչ սատանկութիւն։ Հալա՛, հալա՛, եւ շապիկ վիզն անցունելով՝ դուրս ելաւ։

—Աստուած խէր ընէ, Սարգօ՛, ի՛նչ կայ, չմեղադրես. էսօր կէս գիշեր հազիւ ազատայ Գրօյի ծառայութենէն, եւ խորունկ քնոյ մէջ էի։

—Վնաս չկայ, պատասխանեց բիճը, քեզի ուրիշ ըսելիք մ'ունիմ, աչքէ՛, վարձքդ կուտամ. եւ դու գիտես, քանի ողջ եմ, մարդ քու փուշին չխառնիր, ինչ որ պիտի ըսեմ, աղէկ միտքդ պահես, չեղնի մոռնաս, իմ արեւ վկայ եղնի, կապդ կը քաշեմ։

—Էտ ի՛նչ խօսք է, Սարգօ, դու չըս գինայ որ իմ կեանքը քումն է, հրամանքեր է։ Կ'ուզես երթամ գետ թալուիմ։

—Տես Յակօ՛, Վրդոյի չնութիւն գիտե՞ս, գինաքի Սուրբ Կարապետու մեծաւորն է դարձեր գլխուս, կը պախարակէ, պարտապաններուս հետապ կը սորվեցնէ, էս գին էն գին, կալերու մէջ ապուրներ կ'ուտէ։ Զինքն ալ վզին քերիր իմ՝ իր չեղջն աւրուէր է, առտուս թաճն ա'ն (կալերու ցորենը կնքելու գործիք) քանի մը կալ սուտ տեղ գնա, ապա եկուր Վրդոյի կալ, պըտ տեսնաս, տակնու վրայ է չեղջն. կ'եղնի քեզի բան խոստանայ, չխաճես, հա՛, վաղման ուէսէ օտան խապար տար, դիս ալ կանչէ, չիղջը բոլոր պըտ առնիմ, ու վկայութիւն մ'ալ պըտ խտաս, թէ կէս գիշեր ես տեսայ, որ Վրդոն ու տղաք շալկներով ցորեն կը գողնային չեղճէն։ Երկու չնիկ ցորեն վարձքդ է։

—Գլխուս վրայ, Սարգօ՛, բան ալ չիտաս, ես քու խօսքէն դուրս չեմ ելնայ, արդէն էտ Վրդոյին իմ սիրտն ալ շատ կայ, դու միամիտ եղիր, անոր պոչն պիտի կարպրեմ։

Սարգօն հեռացաւ, գզիրն ալ գնաց հագուեցաւ, եւ երկու ժամ վերջ Մըջոյին գլխանոց Վրդոյին ալ գլուխն գնելով՝ ցորենի բոլոր չեղջն Սարգոյի տուն տարուեցաւ։

ԳԵՂԱՄ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (29)

ԲԻՒԷՌ ՏԷԼՔՈՒՌ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ

Կ'ամբաստանէին երիտասարդն իբրեւ սպանութեան մը հեղինակ, որուն գողութիւնն ալ միացած էր։ Նախ եւ առաջ այսչափը միայն կարծած էր լսել, այնքան մեծ եղած էր իր ապշութիւնը։

Մաքսիմ չէր հաւտար որ կատակ մ'է, բայց այդ ընթերցումէն ետքը չէր ալ կարծեր որ զինք ձերբակալելու կուգան։ Ուստի մեծ եղաւ՝ նախ իր զայրոյթն, յետոյ իր յուզումը։

Տիկին Մարիօնին զաւակն, ոստիկանական գործերու քիչ տեղեակ, ուզեց անմիջապէս ապացուցանել թէ կը սխալէին. գործակալները, պաշտօն չունենալով վիճաբանիլ անոր հետ՝ զոր կը ձերբակալէին, սպառնացան բռնութիւն գործածել եթէ ընդդիմութիւն ընէր։

Մաքսիմ, հասկնալով այս փաստին արժէքն, եւ արդէն համոզուած թէ ետքէն պիտի ապացուցանէր իր անմեղութիւնը, յայտարարեց թէ պատրաստ էր հնազանդելու։

—Ինծի սիրելի եղող երկու անձանց գրելու չափ ժամանակ շնորհեցէք ինծի։

—Անկարելի՛ է։

—Բայց իմ կացութիւնս անոնց իմացընելու եմ։

Գործակալներն հեգնութեամբ ըսին.

—Օ՛ն, օ՛ն, չըլլար, շուտ։

—Գէթ թողուցէք որ քանի մը նիւթ հետս առնեմ։

—Ամենեւին, հրաման տրուած է մեզ թող չտալ որ բան մը հետ առնէք։

—Գոնէ ստա՞կ։

—Ատ ալ չըլլար. պիտի խուզարկեն ձեր տունն... եւ այն ատեն... Եւ յետոյ, եթէ դատաւորն ուզէ ստակ թողուլ ձեզ, պիտի թողու։

Մաքսիմ պնդած էր իր նշանածին գրելու համար. ոստիկանները մերժած էին, ինչպէս իրենց իրաւունքն էր, եւ առած տարած էին երիտասարդն, որ բոլորովին ընկճուած էր այս ձերբակալումէն։

Ինչպէս վերն ըսինք, տիկին Մարիօնին զաւակը կեդրոնական բանտն էր։

Երիտասարդ ուսանողին տրուած հարուածը սոսկալի էր. դեռ առջի օրը, Մաքսիմ քանի մը ժամ անցուցած էր Բայէն փողոցի ապարանքին սրահներուն մէջ, տեսած էր իր նշանածը, քանի մը վայրկեան հետը խօսակցած էր։ Իր ձերբակալման իրիկունն իսկ աւելի երջանիկ պիտի ըլլար թերեւս, վասն զի Ալիս այդ օրուան համար ժամադրութեան մը կարելիութիւնը ցուցուցած էր։ Դժբախտաբար չէր կրցած Բայէն փողոցն երթալ սովորական նշանին սպասելու համար. ձերբակալուած էր։

Յետոյ միտքը կը փոխադրուէր ի Պաթինեօլ, իր մօր քով՝ որուն միակ բարեկամն էր։ Այն ատեն սոսկումով կը խորհէր Նինայի վիշտին վրայ։ Իր մօրն ու իր նշանածին երկու դէմքերը, միշտ ներկայ իր մտքին մէջ, կը ծածանէին իր աչքերուն առջեւ, անընդհատ անհետանալով ու վերեւելով։ Երբեմն կը թուէր Մաքսիմի թէ ահռելի երազ մը կը տեսնէր. այն ատեն կը ցնցուէր արթննալու համար. կը քալէր եւ անմիջապէս իր դրանը կը զարնուէր։

Երիտասարդ ուսանողն ինկած էր անկողնին վրայ, եւ տեսակ մը թմրութեամբ վարակուած, ա՛լ չէր իսկ խորհեր, քաոսն այնքան կը տիրէր իր ուղեղին մէջ։

Քանի մը ժամեր անցան, յետոյ եկան բանտարկեալը փնտռեցին, հարցաքննիչ առաջին դատաւորի մը մօտ տանելու համար։ Մաքսիմ երկու պահակներու հսկողութեան ներքեւ պարտաւորեցաւ անցնիլ նրբանցքներու լաբիւրինթոսի մը մէջէ, որ գիշեր ցորեկ լուսաւորուած էր կազով։ Առաջին անգամ դուրս ելլալով իր փակուած խուցէն, բանտարկեալն ոգեւորուեցաւ։

Վերջապէս պիտի կրնար բացատրութիւն ստանալ մէկէն, որ զինք ձերբակալող ոստիկաններէն աւելի տրամադիր էր մտիկ ընելու զինք. Մաքսիմ կատարելապէս համոզուած էր թէ քանի մը բացատրութիւններէ յետոյ ազատ պիտի արձըկուէր։ Իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւնն ոեւէ հիմ չունենալով, երիտասարդը վայրկեան մը իսկ չէր տարակուսեր թէ դատաւորն որուն կը տարուէր ինք, համակարծիք չըլլայ իր հայեցակէտին։

Դժբախտաբար, այդ առաջին դատավարութեան մէջ միայն իր ով ըլլալը պիտի հաստատուէր։ Արդարեւ Մաքսիմը տանող ոստիկանները զինքը մտցուցին պաշտօնէի մը խուցն ուր ուրիշ բանտարկեալներ կը սպասէին հաւասար կերպով հարցափորձուելու իրենց ինքնութեան եւ այն կացութեան վրայ զոր ունէին չձերբակալուած։

Երբ կարգն երիտասարդին եկաւ, իրեն ուղղուած հարցումներուն պատասխանեց, կարծելով թէ իրեն համար ուրիշ աւելի շահեկան հարցումներ պիտի յաջորդէին։ Մեծ եղաւ իր զայրոյթն երբ լսեց որ պաշտօնեան իր վերջին հարցումն ընելէ յետոյ ըսաւ.

—Ուրիշ մը թող գայ։

—Ի՞նչ, ուրի՞շ մը. ամբողջ հարցաքննելիքնիդ ա՞յդ է. պարոն, բացագանչեց Մաքսիմ։

—Է՛ ի՞նչ, յայտնութիւննե՞ր պիտի ընէք։ Ան ատեն մտիկ կ'ընեմ։

—Յայտնութիւննե՞ր։ Ըսելիքս սա է որ անմեղ եմ եւ կը բողոքեմ...

—Տարէք սա մարդը։

Մաքսիմը բերող ոստիկանները բանեցին անոր թեւերէն եւ դուրս հանեցին հակառակ իր ընդդիմութեանն եւ բողոքներուն։

Նորէն իր խուցին մէջ բանտարկուելով, երիտասարդը կատաղութեան խօլ տագնապ մը ունեցաւ որ տեւեց գիշերուան մէկ մասն, ի մեծ տհաճութիւն երիտասարդին դրացիներուն, որոնք չէին կրնար քնանալ։

Յաջորդ առտուն, բանտապահը Մաքսիմի խուցը մտնելով՝ առաջին ճաշը տանելու համար, յայտարարեց որ եթէ անգամ մ'ալ ատանկ աղմուկ հանէ, պիտի ստիպուէին խելքը գլուխը բերել, այսինքն բռնաշապիկ հագցնել։

Երիտասարդն իր զայրոյթին պատճառաւ յոյժ յոգնած ըլլալով չպատասխանեց։ Կատարեալ անտարբերութեամբ մտիկ ըրաւ այդ դիտողութիւնն, եւ թողուց որ բանտապահը մեկնի՝ առանց բան մը խնդրելու։

Այդ ընկճուած վիճակ տեւեց մինչեւ այն վայրկեանն ուր եկան առնել Մաքսիմը՝ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ տանելու համար հուսկ ուրեմն։ Նորէն երկար պտոյտ մը նրբանցքներու մէջէ նմանապէս մասամբ լուսաւորուած, վասնզի դուրսի լոյսը անուղղակի կերպով ներս կը մտնէր։ Բայց Մաքսիմ այս անգամ ալ առաջնոյն չափ խաբուսիկ պատրանք մը պիտի կրէր։

Քանի մը ժամ սպասելէ յետոյ նախասենեկին մէջ, յայտարարեցին իրեն թէ այդ օրը չպիտի լսուէր, եւ առանց ուրիշ արարողութեան, նորէն իր խուցը տարուեցաւ։

Պ. Բերնըլէն, որուն յանձնուած էր Արիքօներու քլիւպին գործը, Փարիզի մէջ իր [illegible] համար կուզէր նախ եւ առաջ դժուարակնճիռ դատ մը ստանձնել։ Իր դատական կարողութիւններն ի հանդէս բերելու ըղձացող, ուզած էր առանձին զբաղիլ այդ գործին թղթերովը զորս ձեռք անցուցած էր, հակառակ դատական ընկալեալ օրէնքին։

Եւ յետոյ, կը թուէր դատաւորին թէ այս գործով զբաղելուն մէջ անպատմելի հրապոյր մը կար իրեն համար։ Նոյն իսկ տեսակ մը սրտնեղութիւն կը զգար անոր քննութիւնն ուրիշներու յանձնելու։ Հետաքրքրութի՞ւն, [illegible] թէ նախազգացում էր։ Պ. Բերնըլէն չպիտի կրնար վերլուծել զինքը վարող զգացումը։

Զբաղելով հանդերձ համաձայնեցնելու հաւաքուած տեղեկութիւնները, եւ բաւական բանականութեամբ շինուածանիւթ ժողովելու իր շէնքին կառուցման համար, դատաւորը պէտք չէր զգար յանցաւորը տեսնելու։ Կը թուէր իսկ որ դիտմամբ կուշացնէր այն վայրկեանն ուր իրեն պիտի ներկայանար ոճրին կարծեցեալ հեղինակը։

Ասիկա անհեթեթ բան էր նախ եւ առաջ, եւ հարցաքննիչ դատաւորներն որքան ալ իշխանութիւն ունենան իրենց ձեռքը, որքան ալ մեծ ըլլայ իրենց արհամարհանքն անհատական ազատութեան դէմ, որքան ալ սովորած ըլլան ամեն ձերբակալուած մարդ նկատել իբրեւ յանցաւոր մը եւ ոչ իբրեւ մարդ մը, զարմանալի էր որ Պ. Բերնըլէն միտքէն չէր անցուներ տեսնել՝ գէթ քանի մը վայրկեան՝ այն զոր պիտի ջանար սպանութեամբ մեղադրել։

Ֆրանսական օրէնքն, որ շինուած է զօրաւորներուն համար՝ ընդդէմ տկարներուն, հարցաքննիչ դատաւորներուն տուած է անանկ իշխանութիւն մը որ եթէ ուզեն կրնան ոեւէ մէկն ամիսներով բանտարկել առանց պատճառի. կործանում առաջ բերել ընտանիքի մը մէջ, ընդ միշտ արատաւորել պարկեշտ մարդու մը պատուաւորութիւնը, նոյն իսկ վրէժ լուծել։

Այս դատաւոր բացարձակ տէրն է իր գործերուն. իր խղճին միայն պատասխանատու է, եւ մեր արդի ընկերութեան մէջ խղճմտանքը բաւական երաշխիք մը չէ։

Խեղճ մարդն, ոեւէ ամբաստանութեամբ մը ձերբակալուելով, առանց պաշտպանութեան կը յանձնուի այդ գիշակեր թռչունին զոր հարցաքննիչ դատաւոր կ'անուանեն։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ 15/27 ԴԵԿՏ. 1895

Քաղաքական կացութիւն

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԿՌԻՒԸ

Հալիֆաքսէ (Նոր Սկովտիա. Քանատա) կը հեռագրուի Դեկտ. 20 թուով.

«Արեւելեան Քանատայի լրագիրք Միաց. Նահանգաց հետ պատերազմը պարզապէս ժամանակի խնդիր մը կը նկատեն։ Սէն Ճօն Թէլէկրաֆ կ'ըսէ. «Քանատա պէտք է պատրաստուի Ամերիկացիներուն զինեալ յարձակման։ Ամերիկացիներուն վերջնական նպատակն է գրաւել զՔանատա, ինչպէս էր 1812ին։ Ասիկա հաճելի պատահականութիւն մը չէ։ Բայց հաստատ մտքով պէտք է պատրաստուինք դէմ դնելու։»

Թէլէկրաֆ համոզուած է որ Քանատայի ժողովուրդը բաւական քաջասիրտ և հայրենասէր է դէմ դնելու համար ամերիկեան յարձակման։ Քանատայի Խորհրդարանին առաջին գործը պէտք է ըլլայ 150,000 զօրաց պէտքերը պատրաստել, որք Անգլիայէն գալիք բանակի մը հետ մէկտեղ, կրնան յաջողապէս դէմ դնել այն ամեն յարձակման զոր Ամերիկացիք ընեն Քանատայի գլխաւոր քաղաքներուն դէմ։

Հալիֆաքս Հէրըլտ ալ կը գրէ. «Քանատացիք ո՛րքան շատ հասկնան վտանգին ծանրութիւնն՝ և միայն գործեն անոր դէմ պատրաստուելու՝ այնքան աւելի լաւ կ'ըլլայ ամեն կողմին համար։»

ՄՐՏԱՇԱՐԺ ԱՂՕԹՔԸ

Երէկ Թարգմանեցինք Ամերիկեան Ծերակոյտին հոգեւոր հովիւին արտասանած աղօթքն որպէս զի Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ պատերազմ չըլլայ։

Իւր անդամներէն Պ. Միչէլի առաջարկութեամբ, Ծերակոյտն որոշեց այն աղօթքն ամբողջովին արձանագրել իւր ատենագրութեանց մէջ, որ անօրոր նշան մ'է յարգանաց։ Հոգեւոր հովիւն իւր ըրած աղօթքին առթիւ ծերակուտականներէն բազմաց խնդակցութիւններն ընդունեց։ Այս դէպքը եւս կը ցուցնէ թէ պատերազմի գաղափարն ո՛րքան խոտելի է նոյն իսկ այն Խորհրդարանին անդամոց որք միաձայնութեամբ իրաւունք տուին Պ. Քլիվլէնտի։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱՆՐ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՔ

Ուաշինկդընէ կը հեռագրուի Դեկտ. 20 թուով թէ հարաւային և կեդրոնական Ամերիկայի Հանրապետութիւնք պաշտօնապէս պիտի հաւանին Պ. Քլիվլէնտի կողմէ Մօնրօէի վարդապետութեան տրուած մեկնութեան։ Այս մանր Հանրապետութեանց վարիչները կը խորհին Ամերիկայի Հանրապետութեանց մեծ համաժողով մը կոչել, ուր Մօնրօէի վարդապետութեան հիման վրայ քաղաքական մեծ դաշնակցութիւն մը կնքելու համար պիտի խորհրդակցին։ Պ. Քլիվլէնտ ապահով է որ միւս ամերիկեան Հանրապետութիւնք բարոյապէս և նիւթապէս նեցուկ պիտի ըլլան իրեն՝ Անգլիոյ դէմ իւր յարուցած համամերիկեան պայքարին մէջ։

Սըր Մայքըլ Հիքս-Պիչ, Անգլիոյ ելմտական նախարարը, խորունկ քաղաքագէտ մը չէ, մանաւանդ իբրեւ քաղաքագէտ անուն ալ չունի, բայց իբրեւ ելմտական նախարար կարեւոր դիրքերէն մին բռնած է պահպանողական վարչութեան մէջ։ Անգլոամերիկեան խնդրոյն վրայ ըսաւ թէ «Նոյն իսկ Միացեալ Նահանգաց հետ պատերազմ մը կարելի է։ Համարին ազգաց մէջ երբեմն կը տեսնուին պայքարներ որք անհնարին պատերազմներու կը յանգին։ Բայց պէտք չէ յուսահատինք խաղաղ լուծումէ մը։» Նախարարին համոզումն է որ խնդիրն ի վերջոյ կրնայ կարգադրուիլ առանց ծանր խառնակութեան։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

Ուաշինկդընէ կը հեռագրուի Դեկտ. 21ին.

«Դրամական խնդրոյն նկատմամբ Պ. Քլիվլէնտի (երկրորդ) պատգամագիրը առ Խորհրդարան՝ լաւ ընդունելութիւն չգտաւ։ Ծերակոյտն, հակառակ Պ. Քլիվլէնտի յանձնարարութեանց, իւր նիստերը կը դադրեցնէ Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ, իսկ Երեսփ. Ժողովը կը շարունակէ նիստերը՝ գանձային առօրինութեանց վրայ խորհրդակցելու համար։ Առժամանակեայ միջոցներ միայն կրնան ըլլալ։ Կարելի է որ կարճ պայմանաժամով գանձատոմսեր հանուին, Գանձարանին ոսկեդրամի պահեստը պահպանելու համար։ Կը խորհուի նաև մաքսերը թեթեւապէս բարձրացնել, իբրեւ միջոց Գանձարանի մուտքն աւելցնելու, և ո՛չ թէ իբրեւ նոր քայլ մը դէպ ի մաքսապաշտպանութիւն։ Բայց Ծերակոյտն (որ սուրար մեծամասնութեամբ հանրապետական է այժմ) չի կարծուիր որ գանձատոմսերու հանուիլն արտօնէ։

«Պալդիմորի վաճառականաց և գործարանատիրաց ընկերակցութիւնն ազդու բողոքագիր մը ստորագրեց, որով կը մերժէ Վէնէզուէլայի պատճառաւ Անգլիոյ հետ պատերազմի բռնուելու գաղափարը։»

ՔՈՒՊԱՅԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Քուպայի մասին լուրերն հակասական են։ Ամերիկեան թղթակիցներուն հեռագրերը դուն ուրեք կը համաձայնին սպանիական իշխանութեանց հեռագրերուն։ Երէկ հրատարակեցինք Հավանայէ հեռագիր մը, ծանուցանող թէ Կոմէզ ապստամբապետին հրամանաց ներքեւ գտնուող Քուպացիք, Մադանզասի նահանգը մտնելէն ետքը զոր կը կարծուէր թէ Սպանիացիք շատ լաւ պաշտպանած էին, պաշարած են մեծահամբաւ Մարիշալ Մարդինէզ Քամբոսի բանակն, և կ'սպառնան յարձակմամբ առնուլ զՀավանա։

Հավանայէ ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Մարիշալն յաղթեր է Կոմէզի հրամանաց ներքեւ գտնուող ապստամբներուն, կատաղի կռիւէ մը ետքը։ Քուպացիներուն կորուստն է 700 մեռեալ և վիրաւորեալ։ Սպանիացիք ծանր կորուստ չեն կրեր, և հիմա կը հալածեն եղեր ապստամբները։ Դիտելի է որ այս անգամ Կոմէզ չէ սպանուած։

ԻՏԱԼԱՑԻՔ ՀԱԲԵՇԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Իտալեան կառավարութիւնն որոշեց յառաջապէս Հաբէշստանի գաղթականութեան համար 50 միլիոն ֆր. ի արծաթ դրամ կոխել։ Այս կերպիւ արծաթէն 20 միլիոն ֆր. շահ պիտի ընէ, և այս շահ բաւական պիտի ըլլայ գոցելու Հաբէշստանի մօտալուտ արշաւանքին պատճառաւ ըլլալիք բացառիկ ծախքերը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱԲԵՇԻՍՏԱՆ.—Ռուսիոյ գլխաւոր լրագրաց գրեթէ ամենքն ալ ջերմ համակրանք կը յայտնեն Հաբէշներուն, գովելով անոնց պայքարն «Իտալիոյ թշնամական և յարձակողական ընթացքին դէմ»։ Նօվօյէ Վրէմյա, Պէթէրպուրկսքիյէ Վէտօմօսթի և Սվէթ աւելի յառաջ կ'երթան և ռուս կառավարութենէն կը խնդրեն այժմ տալ Նէկուսին (Հաբէշեայ վեհապետն այս տիտղոսը կը կրէ միշտ,) թէ բարոյական և թէ ի հարկին նիւթական միջոցներով։ Այս ռուս թերթեր կ'ըսեն թէ ի սէր Հաբէշեաց Ռուսիա պէտք չէ վարանի իւր արդի և նախկին չէզոքութիւնը թողուլ, քանի որ Իտալիա երբեք չվարանեցաւ Անգլիոյ հետ մէկ ըլլալու Ռուսիոյ դէմ։ Եթէ Սուաքինի պահպան զօրքն Անգլիոյ կողմէ Իտալացւոց օգնութեան ղրկուի ի պաշտպանութիւն Մասուայի, Ռուսիա պէտք է փութայ յօգնութիւն իւր Հաբէշ բարեկամաց։ Պէթէրպուրկսքիյէ Վէտօմօսթի Հաբէշներուն պատմութիւնն ըննելով, կ'ըսէ թէ անոնք, ամենահին քրիստոնեայ ժողովուրդներէն մին, գրեթէ երեք հազար տարիէ ի վեր պահած և պահպանած են իրենց ինքնուրոյն դիրքն Եթովպիոյ մէջ. և պէտք չէ որ Ռուսիա թող տայ եւրոպեան ուրիշ Տէրութեան մը ուզածն ընելու այն Հաբէշական երկրին մէջ ուր բնաւ իրաւունք չունի միջամտելու։ Խնդիր է սակայն թէ Մենելիք թագաւորին բանակն արտաքին օգնութեան պէտք պիտի ունենա՞յ Իտալացիները վանելու համար։ Անձնական քաջութեամբ, տոկունութեամբ և ընդհանուր ֆիզիքական հանգամանքներով Հաբէշք Իտալացիներէն աւելի աղէկ կռուող են, բաւական է որ լաւ հրացան ունենան և աւելի շատ թնդանօթ, իսկ Հաբէշ Ռասերէն ոմանք Ջօր. Պարադիէրիէ աւելի յաջող ռազմավարներ են։ Ռուս ուղեւորներն որք վերջերս կէս-քաղաքական, կէս-կրօնական պաշտօնով Հաբէշստան գացեր էին, տեղւոյն վրայ համոզուեր են թէ Հաբէշ բանակը շատ լաւ ռազմամթերք ունի, և եթէ Իտալացիք յառաջ երթալ ուզեն, նոր և աւելի ջախջախիչ պարտութիւն մը կը սպասէ իրենց։ Իտալացիք պէտք չէ փորձեն Ֆրանսայեաց ընթացքին հետեւիլ, զի հաբէշական առոյգ և կորիճ ցեղը ամենեւին չի նմանիր Հովաներու վատասիրտ փճացած ցեղին, մանաւանդ որ Նէկուսի զօրքերը շարունակ պատերազմի վարժուած են՝ կռուելով Ափրիկեցի ցեղերուն դէմ։»

ԱՒՍՏՐԻԱ. — Կայսերական ընտանիքը Ս. Ծննդեան տօնը Վիեննայի պալատան մէջ չանցուց։ Էլիզաբեթ կայսրուհին հարաւային Ֆրանսա կը գտնուի։ Կայսրը Պաւիերա գնաց, իւր մեծ աղջկան՝ Ժիզէլա արքիդքսուհւոյն քով, որոյ ամուսինն է Պաւիերայի Լէոբոլտ իշխանն։ Այս առթիւ այրի դահաժառանգուհին Ստեֆանի արքիդքսուհին իւր փոքրիկ աղջկան՝ կայսեր թոռ Էլիզաբեթ իշխանուհւոյն հետ Մինիխ հրաւիրուեցաւ, և հոն վեհապետական ընտանիքին հետ մէկտեղ անցուց Ս. Ծնունդը։ Կայսեր միւս դուստրը՝ Մարի Վալէրի արքիդքսուհին իւր ամուսնոյն և զաւակաց հետ ի Վէլս կը գտնուի։

ԱՐԴՈՆԻ ԽՆԴԻՐԸ. —Պ. Լոզէ կը դառնայ Վիեննայի դեսպանատունն, ի Պաւիերա Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր և ի Քափ Մարդէն Էլիզաբէթ կայսրուհւոյն ներկայանալէ ետքը։ Բայց հիմա մէկ ուրիշը կը բերուի Փարիզ, այն է՝ Պ. Սուանուրի, երբեմն պետ ծպտեալ ոստիկանութեան ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ, ուր Բանամայի գործին մէջ խոստովանութիւններ կորզելու համար ծայրայեղութիւններու դիմելուն համար Ֆրանսայէն հեռացուած էր, Հնդկային Ովկիանոսին մէջ Ռէիւնիոն կղզւոյն կառավարական գանձապետութեան կոչուելով։ Այս մարդ Փարիզ կանչուեցաւ բացատրութիւններ տալու համար այն հրամաններու մասին որոց ոյժով ծպտեալ ոստիկան գործակալ Պ. Տիւբա գնաց գտաւ Արդոն, և չգործադրեց զայն ձերբակալելու հրամանագիրը զոր իւր ծոցը գրած էր։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 25 Դեկտ.— Ուօրլտ կը հրատարակէ (ի պատասխանի իւր հարցման) Կալլէսի իշխանին և իւր զաւկին, Եորքի դուքսին, կողմէ քաշուած հեռագիր մը որ կ'ըսէ. «Մեք այս կարծիքը միայն կրնանք յայտնել թէ՝ հիմակուան տագնապը պիտի կարգադրուի երկու երկիրներուն համար գոհացուցիչ կերպով և առանց խանգարելու իրենց երկար ատենէ ի վեր գոյութիւն ունեցող բարեկամութիւնը։»

—Նախագահ Քլիվլէնտ արտօնեց 4 % տոկոսով 100 միլիոն տոլարի (20 միլիոն անգլ. ոսկի) փոխառութիւն։

ՀՌՈՄ.—Մասուայէ կը հեռագրուի թէ հազարապետ Կալլիանօ հաղորդեր է զօրավար Պարադիէրիի թէ դեկտ. 20ին տեղի ունեցած նոր կռիւը չնչին բան մ'էր։ Թշնամին դիտաւորութիւն ունի Մաքալէի ամրոցը պաշարելու, բայց ոչ՝ յարձակում ընելու։

—Բազմաթիւ կամաւորներ կը ներկայանան Հաբէշստան երթալու համար։ Թագաւորին երկու եղբօրորդիներն ալ խնդրեցին մեկնիլ։

ՓԱՐԻԶ.— Ելմտական նախարարը կը կազմակերպէ Ֆրանքօ-ռուսական և Չինական Պանքա մը, որոյ նպատակը պիտի ըլլայ նպաստել Ռուսիոյ և Ֆրանսայի առեւտրական զարգացման Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։

—Կրթական Դաշնակցութեան կողմէ տուած հացկերոյթին, նախարարապետը Պ. Պուրժուա ճառ մը արտասանելով, պաշտպանեց դասակարգերու համերաշխութիւնն և մերձեցումը։ Ըսաւ թէ առաջիկայ կիմացոյցին մէջ պիտի մտցնէ նպաստի և նախահոգութեան սկզբունքը, վասն զի անընդունելի է որ ժողովրդական վարչութեամբ հասարակութեան մը մէջ ապրուստի միջոցներէ զուրկ անհատ մը գտնուի։

—Ծերակոյտին մէջ պատերազմական ելմտացոյցին վիճաբանութեան առթիւ Պ. Լամարզէլ պախարակեց Մատակասքարի արշաւանքին կարգադրման կերպն, որ զօրաց մէջ շատ մահ պատճառած էր, և խնդրեց կառավարութենէն որ յանցաւորներն երեւան հանէ՝ պատիժնին տնօրինելու համար։ Պատերազմական նախարար Պ. Քավէնեաք պատասխանեց թէ արդի նախարարութիւնը պատասխանատու չէ գործուած սխալներուն համար։ Մատակասքարի արշաւանքին առթիւ մեռնողներուն թիւն 3,500ը չանցաւ։ Նախարարն ի վերջոյ պնդեց գաղթային բանակ մը հաստատելու պէտքին վրայ։

ՊԱՐԳԵՒ ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՈՒՀԻՍ
Արեւելք լրագրի։
ՏՈՄՍ մէկ թիւի համար Նորաձեւութեանց «ԼԱ ՍԷԶՕՆ» լրագրին, աշխարհի մէջ միակը որ տարին 9.25 ֆրանքի կուտայ 100 անտիպ պատկերներ նորաձեւութեանց եւ ձեռագործներու՝ իւրաքանչիւր թիւին մէջ։
Կտրել այս կտրօնը եւ ֆրանսերէն հասցէովը ղրկել Լա Սէզօնի վարիչին, Փարիզ, Լիլ-փողոց թիւ 30։

Ն. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ
Հրատարակուեցան 48 եւ 49 թերթերը։
Վերջին թերթը կը հասնի
մինչեւ Saladier բառը։
50րդ թերթին հրատարակուելէն յետոյ բաժանորդագրութիւնը պիտի փակուի։
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ ՄԷԿ ՄԷՃԻՏ
Իւրաքանչիւր թերթ 20 փարայ
Դիմել ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Պոլիս Սուլթան
համամ փողոց թիւ 14

«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐՈՅ
ՏՊԱՐԱՆ
ՆՈՐԱՏՈՒՆԵԱՆ ԽԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ
Խմբագրութիւնք եւ տպագրութիւնք ամեն լեզուէ, ինչպէս Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Յունարէն, եւ այլն։
ՏՐԶԱԲԵՐԱԿԱՆ. — ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ. — ՀԱՇՈՒԵՑՈՒՑԱԿ. — ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ. — ԱՅՑԱՔԱՐՏ. — ՄԱՀԱԶԴ. — ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽ. — ԳՐԵԱՆՔ.
Այս տեսակ աշխատութեանց խմբագրութեան համար բան մը չի պահանջուիր։ Տպագրութիւն՝ մաքուր եւ աժան։ Գաւառներէն եւս յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին, եւ փութով ու ճշդիւ կը կատարուին։
Բաց ի կիրակի օրերէ, Տպարանն ամեն օր բաց է, առաւօտուն կանուխ մինչեւ երեկոյ ուշ ժամանակ։

ՏՕՔԹ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ
Բերա, Եշիլի փողոց, 36 (Ծաննի դեղարանին մօտը։ Երեքշ., հինգշ., շբ., կիր., կէս օրէն վերջը. իսկ երկշ., չորեքշ., ուրբ. կէս օրէն վերջը Պոլսոյ կողմը. Կամուրջին գլուխը ՔԻՉԻՔԵԱՆ դեղարանը։ 12—15

Յառաջիկայ կիրակէ, դեկտ. 17. Գեր. Տ. Գաբրիէլ Ծ. Վ. Ճէվահիրճեան, Պատրիարքական Փոխանորդ Հայրն, հանդերձեալ է, ըստ սովորութեան, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանել, ի հանգիստ հոգւոյ Ս. Եկեղեցւոյս հիմնադիր բարերար, Սթամպօլեան Բարսեղ էֆէնտիի արժանայիշատակ հօր՝ Յակոբ էֆէնտիի և համայն մասնակցողաց շինութեան Ս. Եկեղեցւոյս։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Սամաթիոյ Նոր-Թաղի
Ատենադպիր Ատենապետ
ԳԷՈՐԳ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ Ա. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Ներքին լուրեր

ՎԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Հալէպի նահանգին կուսակալ անուանեցաւ մաքսային վերատեսուչ Ռաիֆ փաշա։

Մաքսային վերատեսուչ անուանեցաւ Հալէպի կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա։

Պիթլիսի նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Էօմէր պէյ, որ փոխանորդաբար կը վարէ այդ պաշտօնն, և որուն Պալայի աստիճան տրուեցաւ։

Օսմ. Հանրային Պարտուց քօմիսէր անուանեցաւ կայս. պալատան Թարգմաններէն Շէֆիգ պէյ։

Քէնգըրիի կառավարիչ անուանեցաւ Քօզանի նախկին կառավարիչ Սաատէտտին պէյ։

Հէքքեարիի կառավարիչ անուանեցաւ Հօտէյտայի նախկին կառավարիչ Էտհէմ էֆէնտի։

ՎԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ.—Թուրք լրագրաց մէջ կը կարդանք հետեւեալ Պաշտօնական Ջեկուցումները.

«Վճռաբեկ ատենի անդամներէն Բիւշտի էֆէնտի, կայս. անձնական սպայակոյտին երկրորդ Ֆերիգ Սատուլլահ փաշա և Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Սամի պէյ հեռագրաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ղրկած են հետեւեալ շնորհակալութեան գիրն, զոր դեկտ. 7 թուականաւ ուղղած են Տիարպէքիրի Ասորւոց Պատրիարքը, Յունաց մետրապոլիտն, կրօնականներն ու երեւելիներն երեսուն երեք ստորագրութեամբ.

«Մեր աղօթարարներ՝ էօմէրի յաղթութենէն ի վեր իսլամ կառավարութեան եւ հինգ հարիւր տարիէ ի վեր օսմանեան կայսրութեան գթառատ հովանոյն տակ հանգիստ ու ապահով մեր կրօնքն ու լեզուն և կեանքն ու պատիւը յանձնած ենք կայս. կառավարութեան պաշտպանութեանը և մեր հայրենակիցներուն ու նուիրակ դրացիներուն՝ իսլամաց բարեսիրութեանը և ամեն տեսակ հարստահարութենէ զերծ կը մնանք և այդ առթիւ Վեհ. Սուլթանին կենացն ու բարօրութեանը համար աղօթելով շնորհակալ ու գոհ ենք մեր վիճակէն։ Սակայն անցեալները մենք բանէ մը տեղեկութիւն չունենալով աշխատուեցաւ որ Տիարպէքիրի մէջ և մեր շրջակայքը հայ խռովարարներու գործած ոճիրներուն մասնակցին օսմ. կառավարութեան այս հաւատարիմ ու հին հպատակ ծառաները և ամենէն արժէքաւոր ժառանգութիւն եղող հպատակութեան շուքէն հանուին։ Բայց, գոհութիւն Աստուծոյ, հաւատարմութեան ու հպատակութեան շաւղին մէջ շարունակելով մեր անխիղճներն իսկ պատրանքներէ չխաբուելով և առ մեր Օգոստափառ ու սիրելի Վեհապետն ունեցած ու պարտականութիւն եղած հնազանդութեան արժէքը գիտնալով զգուշացանք ամէն անհաճոյ ընթացքներէ։ Խռովարարաց գաղափարներն մերժելով ու պախարակելով կը ծանուցանենք թէ մեր հին հաւատարմութեան ու հպատակութեան պահանջմանց համաձայն շարժած ենք ու կը շարժինք և թէ հպատակութեամբ պիտի ջանանք կայս. բարձր հաճութեան այս կերպով արժանանալ. ուստի ներկայ շնորհակալութեան գիրը մատուցինք քննիչ յանձնաժողովին։»

—«Ատանայէն հայոց երեւելիներուն տասներինին ստորագրութեամբ.

«Հինգ-վեց հարիւր տարիներէ ի վեր օսմանեան կառավարութենէն, որուն հպատակ ըլլալունիս կը պարծինք, տեսած տեսակ տեսակ արդարութեանց հակառակ, մեր ազգէն կարգ մը կարճամիտներ՝ չարամիտ ու խռովարար անձանց պատրանքներէն խաբուելով այլ և այլ տեղերու մէջ անկարգութիւններ ըրած ըլլալնին ցաւօք կիմացուի, սակայն այս ծառայք օսմ. մշտատեւ կառավարութեան այսչափ դարերէ ի վեր շնորհներուն ու գթութեանը անսած հին հաւատարիմներէն ըլլալով, այդ տեսակ խռովութեանց անձէք կը կարգանք։ Տեղական կառավարութեան ձեռք առած ազդու միջոցներով և շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, մինչեւ հիմա մեր երկրին մէջ ո և է անկարգութիւն չծագեցաւ։ Մեր ընտանիքներով անդորր ու երջանիկ կապրինք և գիշեր ցերեկ Վեհ. Սուլթանին կենաց ու բարօրութեանը համար աղօթող ըլլալնիս ծանուցանելով մեր հաւատարմութիւնը կը կրկնենք և երախտագիտութիւն կը յայտնենք։»

—«Գարամանի հայոց քաղաքական ժողովէն՝ 12 դեկտ. թուականաւ.

«Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին ամեն ատեն և այժմ մեր կատարեալ անդորրութիւնն և մեր իսլամ դրացիներուն հետ եղբայրաբար մեր բարւոք կենակցութիւնը՝ քաղաքային ու զինուորական պաշտօնէից հաւատարմական ջանքերով և ձեռք առած իմաստուն միջոցներով անգամ մը եւս ապահովուած ըլլալը, ոչ մէկ անհատի բնաւ կեանքին ու ինչքին նոյն իսկ մէկ մազին վնաս հասած չըլլալը և ամենուն կողմէ որտանց Վեհ. Սուլթանին համար կրկին անգամ աղօթքներ եղած ըլլալը երախտագիտութեամբ կը մատուցանենք։»

—«Գայսէրիի հայոց երեւելիներուն քառասուն երկուքին ստորագրութեամբ, 12 դեկտ. թուականաւ։

«Բարձրեալն Աստուած մեր Օգոստափառ Վեհապետը ամեն միշտէ ազատ պահէ։ Մեր ծառաներս վեց հարիւր տարիներէ ի վեր կայս. կառավարութեան հովանւոյն տակ ամենայն բարելաւութեամբ ապրած և անթիւ շնորհներով սնած կայսերական հայ հաւատարիմ հպատակներէն ըլլալով, գոհութիւն Աստուծոյ, հոս վնասակար անձեր ու հրոսակներ չեն գտնուիր և ամենքս ալ Վեհ. Սուլթանի անսահման շնորհներուն համար շնորհակալութիւն յայտնելու անկարող հպատակներ ենք և հետեւաբար մեր երկրին մէջ անցեալ ցաւալի դէպքի պահուն, միմիայն շնորհիւ Ն. Վեհափառութեան և տեղական կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներով, տեղւոյն խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար եղած և ըլլալու վրայ եղող արտասովոր շնորհներով բոլոր ծառաները երախտապարտ թողած ըլլալը, այս առթիւ ալ Վեհ. Սուլթանին համար մեր պարտքն եղած բարեմաղթութիւններն ըրած ըլլալնիս և ինքզինքը չգիտցող վնասակար անձերն ու վնասակար գաղափարներն մերժող հաւատարիմ ծառաներ ըլլալնիս և յաւիտեան հաւատարմութենէ ու հպատակութենէ չշեղիլնիս կը մատուցանենք և ըստ առաջնոյն կայսերական շնորհաց արժանի լինելնիս կը խնդրենք։»

—«Դեկտ. 13 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագիր ծանուցած են թէ Պրուսայի, Էնկիւրիի, Էրզրումի, Խարբերդի, Պիթլիսի, Գասթէմունիի, Տրապիզոնի, Սըվազի, Մուսուլի, Գօնիայի, Տիարպէքիրի և Վանայ նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Մալումաթ կիմանայ թէ Այտընի նահանգէն վեց հազար ոսկի արդէն ղրկուած է Ելմտական նախարարութեան, իբրեւ առաջին մասն այն գումարին, որ ուզուած էր ամսաթոշակի վճարման համար։ Նոր գումար մ'ալ կսպասուի։ Միւս նահանգներէն ալ աւելի քիչ կամ շատ գումարներ պիտի ղրկեն նոյն նախարարութեան։

Անտառաց, հանքաց և երկրագործական նախարարութեան ալ գրուած է 15 հազար ոսկի ղրկել Մալիէին՝ դիւրացնելու համար ամսաթոշակաց վճարումը։

ԽՄՏԱՑՈՑԻ յանձնաժողովը երէկ եւս ի նիստ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի և մինչեւ ուշ ժամանակ զբաղեցաւ խորհրդակցութեամբ և հաշիւներու քննութեամբ։ Ներկայ էր նաեւ անտառաց, հանքաց ու երկրագործութեան Նախարար Սէլիմ Մէլհամէ էֆէնտի։

ՔՈԼԵՐԱ.—Իզմիրի կառավարիչը հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ Եֆքերէ գիւղին մէջ, Դեկտ. 11էն 12, քոլերայէ նոր դէպք չէ պատահած և առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է։

ՓԱՐԻԶԻ օսմանեան նորընտիր դեսպան Մինիր պէյ, որ անցեալ երկուշաբթի օր մեկնած էր մայրաքաղաքէս, երէկ կէսօրէն երեք ժամ յետոյ Փարիզ ժամներ և կայարանին մէջ ընդունուեր է դեսպանատան պաշտօնէից ու Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան ներկայացուցչին կողմէ։

ԱԹԷՆՔԻ օսմանեան նորընտիր դեսպան Ասըմ պէյ ալ, երէկ մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ իր պաշտօնատեղին երթալու համար։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՆ. — Նախարարաց Խորհուրդն, ինչպէս յայտնի է, որոշած էր որ Մեծ-Շուկան իր արդի վիճակին մէջ պահելով փլած տեղերը նորոգուին ու խանութները բացուին։

Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ կազմեալ յանձնաժողովն այսօր Մեծ Շուկան երթալով ըստ այնմ քննութիւններ պիտի կատարէ ու հարկ եղած քարտէզները պատրաստելով պիտի մատուցանէ նոյն նախարարութեան։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր ժամ 6½ին ի Մեծ Կղզի, Լատա թաղին մէջ հրդեհ ծագելով երեք քարաշէն տուներ այրեցան, որք 600 օսմ. ոսկւոյ ապահովագրուած էին Հէլվէթիա ընկերութեան։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ նահանգաց քննիչ յանձնաժողովը, որ Քէշէնիրէ գացած էր, Սէլանիկ վերադարձեր է և մէկ քանի օրէն Գօսօվայի նահանգին կեդրոնը՝ Ըսկիւպ պիտի ուղեւորի։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.—Կայս. թիկնապահ և Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամներէն Միրլիվա Իպրահիմ փաշա ու պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովոյ անդամներէն Ռասիմ էֆէնտի, որք, կ'ըսէ Հագիգադ, պաշտօն ունէին Մուսուլի նահանգին մէջ ինչ ինչ քննութիւններ կատարել, մէկ քանի օր առաջ Մուսուլէն Հալէպ ժամներ են։ Մէկ քանի օր հանգիստ առնելէ յետոյ անկից մեկնիլ են՝ Իսքէնտէրունի ճամբով մայրաքաղաք գալու համար։

ԷՐՏԷՔԻ գաւառակին ժողովրդեան խնդրանօք, Պետական Խորհուրդն որոշած է Էրտէքի ճերմակ ու սեւ գինիներուն իւրաքանչիւր քիլէէն քսանըհինգական փարա տուրք առնուլ, Արպալար գիւղի սեւ գինիէն՝ երեսուն փարա և օղիներէն՝ եօթանասուն փարա։ Այս որոշում մատուցուած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ԳԱՏԸՔԻՒՂԻ նաւամատոյցին մօտ, ուր քարափ մը և այլն շինելու մտադրութիւն կայ, իբրեւ սկզբնաւորութիւն քարի և հողի կոյտեր պիտի լեցուին՝ հարաւային հովին յարուցած ալիքներուն ոյժը կոտրելու համար։

ԹՂԹԱՏԱՐԱՏԱՆՑ բարենորոգման յանձնաժողովն իր երէկի նիստին մէջ գլխաւորաբար զբաղեցաւ աւանդներու խնդրով։

ԿՂԶԻՆԵՐԸ երկարած հեռագրական ընդհատման թելը, որ հարաւային հովերէն աւրուած էր, նորոգուած է։

ՁՄԵՌ. — Էնկիւրիի մէջ ու շրջակայքը սաստիկ ձմեռ կ'ընէ։ Մինչեւ Էսկիշէհիր եղած տեղերն առատ ձիւն տեղացած է։

—Գօնիայի մէջ ու շրջակայքը անցեալները անձրեւ ու ձիւն տեղացեր է։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ մեռնող Նիքօլա Բալեօլօգօս անուն յոյն մը հարիւր ոսկի նուիրած է տեղւոյն յունաց որբանոցին, յիսուն ոսկի՝ հիւանդանոցին և հարիւր՝ Էվանկէլիքի վարժարանին։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը նկատողութեան առած է այն ուղիղագիրն, որ թղթատարական պայուսակները արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով փոխադրելու մասին պատրաստուած է։ Պետական Խորհուրդը առ այդ ինչ ինչ բացատրութիւններ ուզած է նոյն վերատեսչութենէն։

ՊԷՐՈՒԹԻ կաթոլիկ յունաց մետրապոլիտը յիսուն ոսկի նուիրած է՝ պահեստի զօրաց ընտանիքներուն բաշխուելու համար։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան երրորդ թարգման Պ. Չէրգինա երէկ իրիկուն Օտեսա ուղեւորեցաւ։

ԴԱՏԱԿԱՆ բարենորոգման յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ Դատական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ եւ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՀԱԼԷՊԻ նահանգին վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազը, օգնականն ու նախնական դատարանին առաջին քարտուղարը անցեալները Այնթապ գացեր են ինչ ինչ քննութիւններ կատարելու համար։

ԱՐԱԲԿԻՐԻ ելմտական պաշտօնեայ կարգուած է Մազկերտի ելմտական պաշտօնեայ Հասան էֆէնտի, որուն յաջորդած է Արաբկիրի ելմտական պաշտօնեայ Ալի Րիզա էֆէնտի։ Մազկերտի նախորդ պաշտօնեայ՝ Միտհատ էֆէնտի ալ Էկին փոխադրուած է։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ դատեց Գօչօ, Մարգար ու Խաչօ անուն անձերն որք Խասգիւղի գինետուններէն միոյն մէջ մսավաճառ Ներսէսի սպանման գործին համար ամբաստանուած էին։ Ասոնցմէ Գօչօ, որ փախած էր, ի բացակայութեան դատուեցաւ։ Գօչօ՝ իբրեւ հեղինակ Ներսէսի սպանման՝ դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան, քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու և ստացուածոցը գրաւման։ Մարգար՝ որ մարդասպանը պահած էր, մէկ տարուան բանտարկութեան. իսկ Խաչօ անպարտ արձակուեցաւ։

—Ատեանն երէկ դատեց Գէորգ անուն անձ մը, որ ամբաստանուած էր թէ Սամաթիոյ մէջ ու շրջակայքը շատ մը տեղերէ գողութիւն ըրած է։ Գէորգ դատապարտուեցաւ մէկ տարուան բանտարկութեան։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ պատժական ատեանն երէկ դատեց Անժէլիք անուն կին մը ու Մուսթաֆա անուն անձ մը։ Անժէլիք ամբաստանուած էր թէ ի Պէյլէրպէյ իր ծառայած տան մէջ դրամարկղ մը կոտրելով գոհարեղէններ, արծաթեղէններ եւայլն գողցած է և թէ Մուսթաֆա ալ մեղսակից է։ Ասոնք դատապարտուեցան վեցական ամսուան բանտարկութեան։

ՌՈՒՇԱԳԻ շրջակայ Օթուրաք գիւղին մէկ տանը մէջ, որ օթէլի վերածուած էր, գիշեր ատեն երեք անձեր և տղայ մը սպանուեր են։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայք եւայլք անմիջապէս ոճրին վայրը փութալով քննութիւններ կատարած և հաստատած են թէ սպանեալներէ մին է Քէօթահեացի Ահմէտ և միւսներն ռումանական հպատակ Գոմինայոչ անուն հրեայ մը, կինը՝ Շառլօթ ու եօթը տարեկան աղջիկը՝ Քլառա և թէ այդ ոճրին հեղինակներն են օթէլին վերի յարկը բնակող իտալացի ութ գործաւորներ։ Ամենքն ալ քննութեանց տեղեկագրերով յանձնուած են դատական պաշտօնէից։

ԱԿՌԱՆՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցունէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան իկայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չիկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։—Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնազուրկ անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաներն, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու և այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետք միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Մեծ փողոց, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։ 418

ԳԻՒՂԵՐՈՒ ՀԱՒԱՏՔԷՆ

Անցած շաբաթ, տօն Յղութեան Ս. Աստուածածնի, մտքիս մէջ կ'արթնցնէ գիւղի յուշերուս ամենէն աւելի նուիրականը, գիւղին հաւատքը, հին օրերէն մնացած, և այսօր այդ հաւատքն է որ պիտի գրեմ։

Պարտիզակցիին համար իրաւամբ մեծ օր մը Աստուածածնի այդ յղութեան շաբաթը, մինչդեռ Պոլսեցիին համար նոյն նշանակութիւնը ունի, ինչ պարզութիւն որ ունի հասարակ շաբաթ օր մը։

Կիրակիէ մը աւելի նուիրական գոյն մը տուած են Պարտիզակցիք այդ շաբաթ օրուան, և ցուցնելու համար թէ՝ ի՜նչ մեծ նշանակութիւն կը տրուի գիւղին մէջ այդ օրուան համար, բաւ է թէ՝ եկեղեցին երկսեռ բազմութեամբ կը լեցուի այդ օրը, բազմութիւն մը որ նոյն իսկ չը նշմարուիր կիրակի օրերը, այր, կին, տղայ մեծ ու պզտիկ ամենքն ալ իրենց տօնի զգեստները հագած, իրենց պարզութեան մէջ շքեղ պճնուածով մը, կիներն ու աղջիկները նոր զգեստներով, նոր հարսերը հարսնութեան քօղը իրենց ճակտին վրայ, խմբովին ուրախ խնդումով մը՝ որպէս թէ Ծնունդ կամ Զատիկ եղած ըլլար, կ'աճապարեն առաջուց իրենց տեղերը գրաւելու համար եկեղեցիին մէջ, ուր կը խռնին ուշացողին տեղ չը տալով նոյն իսկ, այնքան մեծ է բազմութիւնը։

Եկեղեցիին մէջ հաւաքուած այդ երկսեռ բազմութիւնը ամենքն ալ առանց բացառութեան մէյմէկ մոմեր վառելով սեղանին վրայ՝ իրենց չերամի հունտերը՝ խորանի ծածկոցին վրայ դնելու համար զանոնք լուսարարին կը յանձնեն։

Միամիտ հաւատք ըսելու անխղճութիւնը չունիմ այս հաւատքին համար որով ժողովուրդը կը հաւատայ թէ՝ իր նիւթական կեանքը ապահովող՝ գիւղացիին այդ շատ օգտակար ու միանգամայն խիստ շահաւէտ որդնիկը, չերամի հունտը երբ խորանին հպի՝ անկէ կ'առնէ ապագային համար շատ արդիւնք տալու կարողութիւն։

Գիւղացիները չերամի հունտի իրենց ծրարները մոմով մը, զոր անպատճառ եկեղեցիին մէջտեղի մոմէն վառած պէտք է ըլլան, տուն կը վերադարձնեն, ճամբան զգուշանալով որ այդ վառած մոմը բնաւ չը մարի. այդ մոմով է որ կը վառեն նաև բոլոր տուները իրենց ան իրիկուան կանթեղները։ Եթէ ըլլայ որ դժբաղդաբար մոմը ճամբան մարի, մեծ դժբաղդութեան նշան է այն ընտանիքին համար, որուն կը վերաբերի այդ մոմը տուն տանող անհատը։

Եկեղեցիին մեծ մոմէն վառուած մոմով իրիկուան լոյսը վառելու գիւղի այս սովորութիւնը՝ Աստուածածնէն եկած անհուն լուսոյ շառաւիղին փայլը տուներու մէջ փոխադրելու հաւատքը չի՛ չըչափեր արդիօք։ Մանաւանդ թէ՝ գիւղացին կը կարծէ թէ այն սենեակը, զոր այդ լոյսով. եկեղեցիին մեծ մոմէն վառուած լոյսով կը լուսաւորէ՝ եթէ չերամ պահուի այնտեղ մեծցած չերամները աւելի ընտիր ու աւելի մեծաքանակ խոզակ կը կապեն. ատոր համար է նաև որ այդ լոյսը տան գրեթէ բոլոր սենեակները կը վառեն գիւղացիները մինչև որ հատնի, մանաւանդ այն սենեակներուն մէջ, ուր չերամ պիտի պահուի։

Թէ որքան մեծ նշանակութիւն ունի Պարտիզակցիներուն համար այս տօնը, կարելի է ըմբռնել երբ ըսեմ որ խանութպան հասարակութիւնը այդ օրը միւս ամէն տօներէ տարբեր ջերմեռանդութիւնով մը իր կրպակները չը բանար, մինչդեռ Թադէոս և Բարթողիմէոս առաքեալներուն նուիրուած տօնի սուրբ օրուան պէս օր մը կրպակները բանալու անտարբերութիւնը ունի։

Ասով չաւարտիր գիւղացիին հաւատքը այս օրուան մէջ. առտուան եկեղեցիէն վերջ, գիւղին իգական մասը կնիկ ու աղջիկ գրեթէ ամբողջովին Ս. Մինասի բարձունքը կը վերլակեն հոն ալ շարունակելու համար հաւատքի գործը հանրածանօթ աղբիւրին պաղուկ ջուրին քով։ Այս ուխտաւորները ակզարդ Ս. Մինասի նուիրած այդ ուխտատեղիին մէջ իրենց աղօթքը տալու համար չէ որ կ'երթան այդ օրը, ինչպէս, ուրիշ անգամներ, կամ ինչպէս մանաւանդ Աստուածածնի երկուշաբթին, այլ մասնաւորապէս կ'երթան իրենց չերամի հունտերը Յովհաննէս վարդապետին գաւազանով բղխած սուրբ աղբիւրին ջուրերուն մէջ լուալու համար, լուացում մը, որուն համար կը հաւատաի թէ իրենց չերամի հունտերը շատ արտադրելու վիճակի մէջ կը դնէ։

Չեմ կրնար չյուզուիլ այն վսեմ հաւատքին հանդէպ, որով գիւղացին իր չերամի հունտը եկեղեցւոյ խորանին վրայ դնելով կամ թէ Ս. Մինասի սրբազնեան ձեռքի մը ծնունդ եղող ջուրերուն մէջ լուալով պէրէքէթ—որ ըլլալ կը բարեմաղթէ։

ՅՈՎՀ. Մ. ԾԱԼԵԱՆ

Գում-Գաբու

ՎԱՐՁՈՒ ԵՒ ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Օրթաքէօյ, Թաշ-Նէրտիվէն, ծովահայեաց, եւրոպական ոճով կառուցուած քարաշէն հոյակապ տուն մը վարձու և ծախու կը տրուի։ Ունի 12 սենեակ, բաղնիք և ընդարձակ պարտէզ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 2—20

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԵԼ

Պատուաւոր անձանց կողմանէ երաշխաւորեալ Տօմարակալութեան վարժ երիտասարդ մը, որ ունի գեղեցիկ գիր և տեղեակ է Հայերէնի, Թուրքերէնի և Ֆրանսերէնի, պատրաստ է համեստ թոշակաւ վաճառատան մը քով երկրորդական գրագրի պաշտօն վարել։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 2—5

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Խմբագրութեանս ղրկուած է Les syndicats professionnels et l'évolution corporative անուն գրքոյկ մը, ի լոյս ընծայեալ J. Lebègue et Cie. տպարանէն, ի Բրիւքսէլ, 46, Rue de la Madeleine.

Հեղինակները, Պարոնայք Էօժէն Պօտու և Հանրի Լամպէր, իմաստալից և հատու գրչով մը, և գիտական, պատմական ու փիլիսոփայական անժխտելի փաստերով կը հերքեն այն կարգ մը աղիտաբեր վարդապետութիւններն որ նոյն իսկ ամենաքաղաքակրթեալ կեդրոններու մէջ կը քարոզուին ի նպաստ corporationներու, այսինքն արհեստակցական (էսնաֆ) կոչուած հնաւանդ եղբայրակցութեանց վերակազմութեան։

Պէտք է կարդալ վերոյիշեալ գրքոյկը՝ գաղափար մը կազմելու համար այն զօրաւոր տրամաբանութեան վրայ՝ որով ընկերական ու տնտեսագիտական անբռնաբարելի օրինաց և դատողութեանց մէկ բնական ու դիւրահասկնալի բացատրութեամբ հեղինակները կը հաստատեն թէ արդարութեան ընդհանուր օրէնք եթէ սակայն անձերի գործադրուին կը բաւեն ապահովելու համար զանազան արուեստից բարգաւաճումը, առանց հարկ տեսնելու արհեստակցութեանց վերակազմութեանը։

Վերոյիշեալ լոկ տնտեսագիտական հարցն աւագ կարեւորութիւն ստացած է մանաւանդ ի Բելճիքա՝ ուր գործաւորական դասն և նոյն իսկ կառավարութիւնը կ'անտեսեն ընկերական անբռնաբարելի օրինաց պահանջը և կը նկրտին միջամտել խնդրանօք և մօտաւորապէս ու հետեւաբար մրցման յառաջդիմական օրէնքը խափանելու հանգամանքն ունեցող կարգադրութեանց մէջ։

Ցանձրարարելով ուրեմն վերոյիշեալ գրքոյկը մեր ընթերցողաց ուշադրութեան, կը վերջացունենք հետեւեալ պարբերութեամբ զոր նոյնութեամբ կը թարգմանենք.

«Բայց Պաղամէսի սխալմունք չարգիլեցին տիեզերական օրինաց ու երեւութից բնական շարունակութիւնը։ Միայն այս նկատողութիւնն անշուշտ պիտի բաւէր զմեզ մխիթարել, եթէ նոյն իսկ խորապէս գիտակից չըլլայինք որ, տնտեսագիտական բարեկարգումն ու յառաջդիմութիւնն ուշացնելու հանգամանք ունեցող արուեստական ամեն ջանք ի զուր սպառած են։»

ՏՆԱԿԱՆ ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒ ՋՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ

Ոտքերու վրայ փապարածներ (Նասըր).— խիստ լայն կամ խիստ նեղ ոտքի ամաններ հագնելով շատ ժամանակ ոտքերու վրայ փապարածներ կը գոյանան, այնպէս որ երբ ոտքի ամանը լայն և կարծր կաշիէ շինուած է անկէց եղած շփումը ոտքի մատներուն և մորթին վրայ կոշտեր յառաջ կը բերէ։ Աւելի աղէկ է քիչ մը նեղ կօշիկ հագնիլ քան թէ լայն, այն ատեն ոտքերուն վրայ եղած ճնշումը հաւասարապէս կըլլայ։

Ոտքերու փապարածներ ունեցած ատեննիս պէտք է որ բժիշկի մը դիմենք անպատճառ։ Եթէ անձամբ դարմանել ուզենք, երբ կտրենք, շատ մը անկարգութիւններու տեղի կու տանք, արիւնհոսութիւն տեղի կ'ունենայ որ կրնայ ծանր վէրքեր բանալ։

Ոտքերու փապարածներուն բժշկութեանը համար հնարուած շատ տեսակ դեղեր կան, կան նաև մի քանի ընտանեկան դեղեր ալ որոնք կրնան փապարածներ բուժել, օրինակի համար՝ շուշան հովտացիի (փէյղամպէր չիչէյի) տերեւները քացախին մէջ եփելով վէրքէն վրայ դնելու է, տարւոյն ամեն եղանակին մէջ ալ գործածելի է այս։ Գիշերները այս տերեւները քացախին մէջէն հանելով թեթեւ մը քամելէ վերջ երկու կտոր կտաւէ կակուղ լաթի մէջ առնելով մատներուն վրայ փակցնելու է։ Եթէ այս դեղը բուժում մը յառաջ չբերէ գէթ ցաւը կ'առնէ և վէրքը կը կակուղցնէ։

Այս փարապածները երբ ձեռքի վրայ ըլլան Էլ—ճիւղ կը կոչուի, ասոնք թէպէտ և ցաւագին չեն, սակայն և այնպէս տհաճելի և միանգամայն անպատեհ բաներ են։ Ելունդներու բժշկութեան համար հողմափայտ (գըրլանըզճ օթի) կը գործածեն.— ասոր հիւթը որ դեղին և փոթոթաշամ է կը քամեն ելունդներու վրայ, լաւ մը քամելէ վերջ պէտք է թողուլ որ ելունդին վրայ չորնայ մինչև որ փտի և իյնայ։ Պզտիկ տապակէ բարակ խոզովակ մը ծծմբաթթու և կամ արջասպին մէջ թաթխելով ելունդին վրայ քսելու է, բայց այս միջոցը քիչ շատ վտանգաւոր է։

Փապարածներն և ելունդներն արմատապէս բուժելու ամենալաւ միջոցն է վիրաբոյժի մը դիմել որ ամենամեծ զգուշութեամբ կտրելէ վերջ դժոխաքարով (nitrate d'argent) կ'այրէ։

* * *

Ցրտահարութիւն (մայասըլ).— ամեն մարդոց թէ՛ ոտքերուն և թէ ձեռքերուն վրայ կրնայ երեւնալ։ Պզտիկ տղաքներն և պատանիներն աւելի ենթակայ են քան թէ չափահաս մարդիկ։ Ցրտահարութեան գլխաւոր պատճառն է ցուրտը, որ կը պատահի ընդհանրապէս ձմեռ եղանակին մէջ. տաք տեղէն մէկէն ցուրտը ելնելը ցրտահարութիւն յառաջ կը բերէ։ Մեծ թէ փոքր կրնան ցրտահարութենէ զերծ մնալ եթէ ձեռքերն և ոտքերը տաք պահելու ըլլան միշտ։

Ցրտահարութիւնք դեռ նոր սկսած ատեն, որ թեթեւ ուռեցքով մը և կարմրութեամբ մը կը յայտնուի, կնձնիի կեղեւները (Գարա աղաճ) եռացեալ ջուրին մէջ ձգելով բաւական ատենանի մէջ ձեռքերը կամ ոտքերն ընկղմելու է, մի քանի օրուան մէջ բոլորովին բնաջինջ կ'ըլլէ։ Ասոր տեղ եթէ ընկուզենիի տերեւները գործածենք, դարձեալ մեր ակնկալած արդիւնքն յառաջ կը բերէ, այս անգամ միայն աւելցնելու է քիչ քանակութեամբ հասարակ աղ։ Երբ որ այլ եւս մորթը լաւ մը կակուղցած է, այն ատեն տուղտի (կիւլ հաթէմ) արմատին ջրովը լուալու է։

* * *

Մատնաշուրթն (տօլամա).— Մատներու վրայ ելած վէրքեր են ասոնք և շատ ցաւագին, այս վէրքեր միանգամայն վտանգաւոր ալ կրնան ըլլալ վասն զի կրնայ մատին վրայ փտախտ (gangrène) յառաջ բերել և մէկ մասը կորսնցունել։ Բժշկականօրէն մատնաշուրթը տեսակ մը մասնաւոր հիւանդութիւն ճանչցուած է, երբոր մատնաշուրթը երեւայ և ցաւը զգալի ըլլայ պէտք է անմիջապէս բժիշկի մը դիմել։ Կան նաև ընտանեկան դեղեր ալ որոնք կրնան բուժումներ յառաջ բերել, զոր օրինակ, թերթ մը ծծիչ թուղթ (սիւզկէչ քեաղըտի) լաւ մը ոլորելով, մէկ ծայրէն բռնկցնելու է և միւս ծայրէն ելած մուխին բռնելու է ցաւած մատը, այս գործողութիւնը օրը երեք չորս անգամ կրկնելու է, առհասարակ այս միջոցը մեր փափաքած արդիւնքը յառաջ կը բերէ և պիտի տեսնենք թէ 24—30 ժամուան մէջ մատնաշուրթը պիտի աղէկնայ։ Եթէ ցաւը շատ սաստիկ է և վէրքը բաւական ծանր, այն ատեն հիւանդ մասը սառի մէջ ընկղմելու է. եթէ այս կերպով մատնաշուրթը չը բուժուի, զայն դարմանելու համար բժշկի մը դիմելու է։

* * *

Գլխու ցաւ.— Ջղային կազմութիւն ունեցողներ ընդհանրապէս գլխու սաստիկ ցաւեր կունենան. գլխու ցաւերը երկու տեսակ կ'ըլլան,— կէս գլխու ցաւ և ամբողջ գլխացաւ։ Արիւնային եղողները շատ անգամ ամբողջ գլխու ցաւի ենթակայ կ'ըլլան, եթէ գլխուն ցաւը ծանր է և սաստիկ այն ատեն բժիշկի մը մասնաւոր խնամքը կարօտ է։

Այս բանին առաջքը առնելու համար ափ մը աղ ջուրին մէջ խառնելով ոտքը ջուրը դնելու է, գլխու ցաւերը ընդհանրապէս յուզմունքէ կը պատճառին, եթէ ստամոքսնիս շատ լեցուն ըլլայ դարձեալ գլխու ցաւ կը պատճառէ։ Գլխուն ցաւը բուժելու համար պէտք է անմիջապէս կակուղ կտաւի կտոր մը քափուրացեալ քացախին մէջ թաթխելով գլխուն ցաւած մասին վրայ դնել։

Կերակուրներէն վերջը յաջորդող կէս կամ ամբողջական գլխացաւը մարսողութիւնը կը խանգարէ և անմարսողութիւն կը պատճառէ, այս միջոցին մէկ կամ երկու գաւաթ սուրճ կամ պղպեղացեալ անանուխի աւշարակ խմելու է, եթէ այս կերպով չը կրնանք դարմանել այն ատեն պէտք է երիցուկի (բաբաթիա) աւշարակ գործածել, հակառակ պարագային այս ցաւին առաջքը առնելու համար անպատճառ բժիշկի մը դիմելու է։

Այս տեսակ սաստիկ և տեւական գլխացաւերուն յաղթելու համար, պէտք է որ առողջեան պայմաններուն հնազանդինք. ստամոքսը շատ չը ծանրաբեռնել, և ամեն ատեն սովորականէն քիչ ուտելու է և ամեն օր կերակուրի ժամանակ կէս գաւաթ պաղ ջուր խմելու է. այս միջոցը կրկնապատիկ օգուտներ ունի։

Անհաւասիկ մի քանի երկրորդական հիւանդութիւններ ու անոնց դարմանումը ընտանեկան դեղերով, որք անվրէպ ի գործ կը դրուին մեր ընտանեկան ամեն յարկերուն մէջ։ Այս ըսելով, սակայն երբեք յաւակնութիւն չունիմ ժողովրդական յօդուածով մը մեր ընթերցողները մէկ մէկ բժիշկ կամ վիրաբոյժ պատրաստելու։

ՏՕՔԹ. Ց. ՍԱՆՏԱՃԵԱՆ

Մալկարա, 12 Դեկտ. 1895

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ

Էսկի-Շէհր Գօնիա գծին չորրորդ մասն՝ Աֆիօն Գարահիսարէն Աք-Շէհր՝ Նոյեմ 15 էն սկսած է բանիլ։ Նոյն թուականէն սկսեալ այդ գծին վրայ հետեւեալ երթեւեկութիւնք պիտի կատարուին։

222 թիւ խառն կառախումբն Աֆիօն-Գարահիսարէն Աք-Շէհր տանող։

		ժամ	վայրկ.
Էսկի-Շէհրէն	մեկնում	1	—
Աֆիօն-Գարահիսարէն	»	7	31
Պէօյիւք-Զօղանլարէն	»	8	23
Զայէն	»	9	38
Իսհագլուէն	»	10	52
Եասըրանէն	»	11	26
Աք-Շէհր	ժամանում	11	56իրկն.

221 թիւ խառն կառախումբ Աք-Շէհրէն Աֆիօն-Գարահիսար տանող.

		ժամ	վայրկ.
Աք-Շէհրէն	մեկնում	1	30
Եասըրանէն	»	2	2
Իսհագլուէն	»	2	44
Զայէն	»	3	58
Պէօյիւք-Զօղանլարէն	»	5	5
Աֆիօն-Գարահիսարէն	»	6	10
Էսկի-Շէհր	ժամանում	12	22իրկն.

Վերոյիշեալ կայարաններու միջեւ պիտի սկսուի արագընթաց երթեւեկութեանց և թեթեւ ու փոքր գոյքերու և անասնոց ու այլոց փոխադրութեան։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

6 Նոյեմբեր 1895
Հայտար-Փաշա

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունըհինգ տարուան և տասնըութ տարուան, բժիշկներուն կողմէ յանձնարարուած, ստամոքսի ու այլ և այլ տկարութեանց, անարիւնութեան (անէմի), ինչպէս նաև նոր ապաքինած հիւանդներու համար։ Դիմել Օրթագիւղ՝ հանդուցեալ Մխիթար Յակոբ աղայի տունը՝ հայոց եկեղեցւոյն դէմ։ 261

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 15/27 Դեկտ. 1895

Անուանին.	Վճարեալ	Թուական	Անուանը Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գինը
100		1881	Թիւ. Ցէրի A 1%	59 20
100			» » B	32 10
100			» » C	21 30
100			» » D գոցուած	19 06
100			բացուած	19 12
100			միջօրէ	19 07
100		1870	Ռու. Ժ-էլ. գոցուած	82 —
Գց. 500			բացուած	82 —
			միջօրէ	82 —
Անվ.	Վճր.			
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	— —
22	11	1869	Թիւ. ժէն. Ըն.	9 30
10	5	1872	Օսմ. Օն. տը Շ. է Վ.	5 37
140	140	1878	Լաւրիում	48 —
500	300	1889	Անատոլու (Բժն. 5%)	605 —
500	500		Երկաթուղիք (Գլխ.)	345 —
20	8	1882	Թոմպաք (Բժն. 5%)	8 20
300	500		(Գլխ.)	498 —
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	15 —
1.40	1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 6%	— —
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	5 85
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	450 —

ՄԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) Ը՛Ի ՎՐԱՑ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	—	—
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	—	—
Պրէմը	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	1	32½

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	20
Փարիզ	Ֆր.	22	85
Վիէննա 3 օրուան	Ֆիօր.	10	87½
Պէրլին չէք	Մարք.	18	45

ՄԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՎՐԱՑ			
8 օրուան համար 25 հատի	Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար	»	5	50
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
Անգլ. ոսկի	Օ. Ո. 100 ղրշ.ին	110	01
20 Ֆրանքնոց		87	20
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)		107	20
Քլիւխ		51	10
Ռուպլ [illegible]		8	52
Մէճիտիյէ		118	25
Մանր արծաթ		103	—
Մէթալիք		98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Շուկայի		6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 26 Դեկտ.			
Թրքական Փոխ. B Կոնսօլ.	Ֆր.	27	—
» » C	»	—	—
» » D (Բացուած	»	17	70
(Գոցուած	»	—	—
Ռումելիի Երկաթուղի	»	87	50
[illegible]	»	425	—
Մարսային Զարտոնաթուղթ	»	465	—
[illegible]	»	360	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	265	75
Պանք Օթոման (անուանական)	»	525	—
Ռուսն Ֆրանսական 3%	»	100	62
» » 3½%	»	105	27
» Իտալական	»	85	—
Քրէտի Լիոնէ	»	740	—
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	—	—
Քոնթուառ տ'Էսքոմթ	»	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	3160	—
Եգիպտական Միացեալ	»	503	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	235
ՎԻԷՆՆԱ 26 Դեկտ.			
Ռումելիի Երկաթուղի	Ֆիօրին	44	50
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես		121	65
» Փարիզի	»	48	15
ԼՈՆՏՕՆ 26 Դեկտ.			
Քոնսոլիտ Օսմանեան A	Ա. Ո.	54	50
» » B		26	—
» » C		17	63
D (Բացուած		16	87
(Գոցուած		17	37
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (երաշխ. քեալ.)		98	50
» » 1894 3½% (եգպ. Հրկ.ով)		92	50
Պանք Օթոման (վճարեալ)		10	75
Ճյութնէ Երկաթուղի	»	11	—
Միացեալ Եգիպտական	»	100	25
Առանձնաշնորհեալ	»	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	106	63
Պուլկար. Փոխառ. 6%		79	—
» Նոր 6%		79	—
Ռուսն Հելլենական 5% 1881	»	25	—
» 5% 1884	»	30	50
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	400
ՊԷՐԼԻՆ 26 Դեկտ.			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք	85	50
Ռումելիի Երկաթուղի	»	90	10
Անատոլուի Երկաթ. ¼ Պրէմթ.	»	85	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	355
» Փարիզի » 3 ամիս		80	90
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի		53	80

ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

ԱՌՁԵՌՆ
ԲԱՌԱԳԻՐՔ
ՀԱՅԵՐԷՆ—ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ

ՆՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (Երկրորդ)
ՈՒՂՂԵԱԼ ԵՒ ՃՈԽԱՑԵԱԼ
ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 50,000 ԲԱՌ, ՈՃ ԵՒԱՅԼՆ

Բազմաշխատ հեղինակին սոյն օգտակար գործը կը բովանդակէ հին եւ նոր հայերէնի գրեթէ բոլոր բառերէն զատ, գիտական եւ արուեստական բազմաթիւ բառեր, ոճեր եւ ասացուածներ համարեալ իրենց Գաղղ. Թարգմանութեամբն։ Բառից զանազան առումները բացատրուած են բազմաթիւ օրինակօք։ Սոյն [illegible] կարեւոր գործը [illegible] առաջնորդ կրնայ ըլլալ ուսանողներու ի Գաղղիերէն լեզուի, ինչպէս նաեւ սոյն լեզուի ուսման պարապողներու առ հասարակ։

Գործոյն վերջը աւելցուած է գաղղիերէն լեզուի [illegible] ժամանակներու մէկ ցանկն [illegible]

Էջ իբր 1000, ընտիր թղթի վրայ մաքուր եւ յստակ տպագրութեամբ եւ զօրաւոր կազմով, որը [illegible] պարունակութիւնը։

Գին { Զօրաւոր խաչաձեւ կազմ 25 Դհ. Լաթակազմ 27, Կիսակաշի 23

Կեդրոնատեղին է Ց. Մատթէոսեան Վաճառատունը, Թիւ 27 Ցինճինճըլար եօղուշու Կ. Պոլիս։ Կը գտնուի Պ. Պալճեցի եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով, ինչպէս նաեւ Բերա Մեծ փողոց [illegible] եւ Քայլէ գրատուններ եւ Ղալաթիա Մահմուտիէ ճառակէտի Թիւ 42, Ռոմաճ եւ Ընկ. Թղթավաճառանոցն։

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
(Հաստատեալ յամին 1853)
[illegible]
410

Ա ԶԴ
[illegible] pure) [illegible]
434 8—30
ՏՈՒՐԱՆԴ Կ. ԳԱՐԹԱՑԵԱՆ

ՃԱՆԹԱՐԳԵԼ
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ
եւ ուրիշ ամեն տեսակ ելեկտրական գործիք
ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ
Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն
1890ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ
Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՑԱՆՏԱՐՈՒԹ—ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
14 եւ 19, Չէվիր Պէյ խան, 14 եւ 19
Քիւրէքճիլէր—Կալաթա

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Է 1852 ԻՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ
Lancashire Insurance Buildings-
Exchange Street Manchester
Դրամագլուխ 3,000,000 անգլ. ոսկի
Պահեստի գումար 1,372,875 »

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
[illegible]

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ
[illegible]

Ամեն տեղեկութեանց համար դիմել Ընդհ. գործակալներուն, (Bond Sellar & Cie.) Պօնտ Սելլէր և Ընկ. [illegible] Ղալաթիա 427

[illegible]
399

QUININE
[illegible]

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ
[illegible]
10—30

ԹԷՅ, ԹԷՅ, ԹԷՅ
MARQUE DEPOSÉE
Կ. ՊՈԼԻՍ, Ճէլալ Պէյ խան թ. 10բ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Օսմանեան գլխաւոր քաղաքաց մէջ
ՉԻՆԻ, ՋԱՎԱՅԻ, ՍԷՅԼԱՆԻ, ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԵՐ
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում
Տեսակի, չափի եւ գինի մասին
կատարեալ ապահովութիւն
Զգուշանալ միւմարէալի
Կեղծերէն

ACTIONS MINES D'OR
SUD—AFRICAINES
ՈՍԿԵՀԱՆՔԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ
ՀԱՐԱՒ—ԱՓՐԻԿԵԱՆ
[illegible]
429

ԻԼԱՆ ՊԱԳՐ ՍԷՐԱՖԷՐԻ
[illegible] 15,000ով 20,000 [illegible]
Նօ. 36 2—3

GEBRÜDER BOMONTI
ՊՈՄՈՆԴԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԳԱՐԵՋՈՒՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Ի ՖԷՐԻ ԳԻՒՂ
ԿԱՐՏԱԳՐԷ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՁՄԵՌ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ ԸՍՏ ԲԱՒԱՐԱՅԷՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՌԱՆՑ ԱՄԷՆ ՍԱԼԻՍԻԼԻԹԻ
Գործարանն նորոգուած վերջին կատարելութեամբ կազմակերպուած է։

ՄԱԶ ԹԱՓԵԼՈՒ ՋՈՒՐ

[illegible]
ՆԸ ՏԱԵՆԻ ՀԱՏՈՒՍԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
[illegible]
58—70

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի կայսերական հրամանաւ արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մօրքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4.000.000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	63.000.000 Ֆրք.
1894ի հասոյթք	24.500.000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	90.000.000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ՍԻԳԸՐ
Գալիա Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փոխ. Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Ճիզմէճիլէր փողոց, 14
Դրամարկղ Ս. Ժ. ՌԻԲՌԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.

32

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1.000.000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է, որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են, ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

326

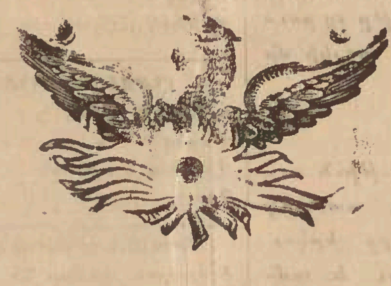

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

Ա. ՄԱՅԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊՕԼԻՍ ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽԸ
ԵՒ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ՊՈՂՈՏԱՆ

Եղանակին համաձայն, մեծ քանակութեամբ եւ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստներ բերուած են արանց եւ տղայոց համար։

ԱՆԳԼ. ԱՆԹԱՓԱՆՑԻԿ ՎԵՐԱՐԿՈՒՆԵՐ
Զինուորական սպաներու եւ ոչ-զինուորականներու համար անգլիական անթափանցիկ վերարկուներ։
Ֆրանսացի սպայից յատուկ «ժաքոնէ» անթափանցիկ վերարկուներ։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՊՆԴՈՒԹԻՒՆ.
բուժում շնորհիւ
ճշմարիտ
ՎԻՇԻԻ ԼՈՒՆՏԻՆԿ ՓՈՇԻԻՆ
Լուծիչ դարման
ապահով ազդեցութեամբ, տհաճ չէ և դիւրաւ ըմպելի
Փարիզ, 6, ավընիւ Վիքթորիա եւ դեղարանք

Ունենալու համար ճշմարիտ Ջուր

VICHY

(Ֆրանսա)

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարթէլին վրայ։

CELESTINS.— Կաթուած, աւազախտ, շաքարախտ։
GRANDE GRILE.— Լեարդ։
HOPITAL.— Ստամոքս։
Հոգ տանիլ Աղբիւրը նշանակելու։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԷՀՓԱՐԷ

Բան մ'ալ գնէք առանց այցելելու Մէհփարէ վաճառատունը, **ՂԱԼԱԹԻԱ, ՍԱՆՏԸԳՃԸԼԱՐ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 166, ՊԱՐՕՆԻԼԴ ՖՐՈՒՆԻ ԴԻՄԱՑ**։

Եղանակիս համար նիւթերու անազին մթերք կայ։ Երբէք վաճառատուն մը այսքան մեծ զոհողութիւններ յանձն չէ առած իր աժանութեան համբաւը պահելու համար որքան Մէհփարէ վաճառատունը։ Արգոյ հասարակութեան աւելի կատարեալ գաղափար մը տալու համար քանի մը նիւթերու գիները կը նշանակուին՝

		Ղրշ.
1	Կտոր բուրդէ անդրավարտիք կէկէռ սիսդէմ	12 1/2
1	» » »	12 1/2
2	Ֆիլոտիքօս ֆանէլա գծաւոր կամ գորշ	12 1/2
3	Զոյգ գուլպա ճերմակ կամ գորշ բրդէ	12 1/2
6	» » բամպակէ գծաւոր կամ սեւ	12 1/2
2	» » անգլիական բրդէ	12 1/2
4	» » բամբակէ գծաւոր կամ սեւ	12 1/2
1	Կտոր Ֆիշիւ զուտ բրդէ	12 1/2
1	» բրդէ վտաւակ	12 1/2
1	» էրիկ մարդու ճերմակ շապիկ կամ ֆանէլա ճէնդլմէն	12 1/2
3	Կտոր փոքր շապիկ կտաւէ օձիքով	12 1/2
4	Զոյգ կտաւ Թեւնոց	12 1/2
6	» » օձիք	12 1/2
1	Կտոր էրիկ մարդու կամ կնոջ անդրավարտիք քռուազէ կամ բաթթոն	12 1/2
1	Կտոր Շապիկ կնոջ համար	12 1/2
12	» ճերմակ կամ գունաւոր Թաշկինակ	12 1/2
6	» անձեռոց կտաւէ եւ Թանձր	12 1/2
1	» գունաւոր կտաւէ սփռոց 6 հոգիինոց	12 1/2
1	» ճերմակ սփռոց վեց հոգինոց	10
12	Թէյի անձեռոց	10
1	Լիդրա Օ [illegible] Թէյ Եղբարք	12 1/2
1	Տուփ [illegible]	12 1/2

Որսի բաճկոնակ զուտ բրդէ, կնոջ չաքէդ բրդէ, ձարոնի մետաքսէ Թաշկինակ, փողկապ վերջին նորաձեւութիւն, ժամացոյց ամերիկեան դրութեամբ, անկողնի ծածկոց զուտ բրդէ կամ մետաքսէ, եւ ուրիշ շատ նիւթեր։ Մէհփարէ վաճառատունը կը ծախէ անմրցելի համար անթափանցիկ վերարկուներ չափազանց աժան գիներով

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՖՐԱՆՑ ԹԱՄ

ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՅՋ ՎՍՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
13, — Բէրա, Բասամ սոկ. Թիւ 13, — 13

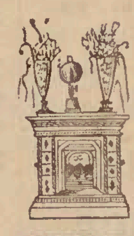

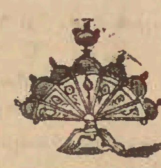

Մթերանոց վառարաններու, շըմինէներու, լոգարաններու եւ խոհարաններու՝ երկաթէ, ֆայանսէ եւ անկէզ աղիւսէ.
Գերազանց տեսակէ նիւթեր երաշխաւորուած եւ բանաւոր գիներով.

DIEU ET MON DROIT

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ

Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ

ՔՈՆԵԱՔ
ՇԱՐԱՆԴ ՖՐԱՆՍԱ
ԱՄԵՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

340

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌԸՆԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՁԻՒՏ ԻՒՂ
[illegible]
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորթի ձկան համ եւ հոտ բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճիւղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԷԼ

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԷՍԱԺԸՐՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ եկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպ ի Քալամաղա, (փոփոխակի Բաթարօյօ) Շիրա, Սէլանիկ, Տէտէ-Աղաճ, փոփոխակի Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առտուան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 1էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի, Սամոս, փոփոխակի Հռոդոս, Պէյրութ, Լարնաքա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիպօլի, նորէն Պէյրութ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէյրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բօր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՕՎՈՐՕՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 425

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս Բանող

Սեւ-ծովուն շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի դեկտ. 31ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւաղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 10

33

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու
1895 Հոկտեմբեր 21 (Հ. Տ.) շաբաթէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 24 խառն Առաւ. ժ.	Թ. 24 վ.	Թ. 4 ճամբ. Առաւ. ժ.	Թ. 4 վ.	Թ. 6 ճամբ. Առաւ. ժ.	Թ. 6 վ.	Թ. 26 խառն Իրկն. ժ.	Թ. 26 վ.	Թ. 8 ճամբ. Իրկն. ժ.	Թ. 8 վ.	Թ. 10 ճամբ. Իրկն. ժ.	Թ. 10 վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկնմ.	1	45	3	50	5	57	8	15	10	30	11	30
Հայտար Փաշա	ժմնմ.	2	10	4	15	6	22	8	40	10	55	11	55
	մկնմ.	2	28	4	23	6	30	8	57	11	5	12	5
Քըզըլ-Թօփրաք		—	—	4	30	6	37	9	7	11	13	12	13
Ֆէնէր-Եօլու	»	2	37	4	34	6	41	9	11	11	17	12	17
Կէօզ-Թէփէ	»	—	—	4	39	6	46	9	17	11	22	12	22
Էրէնքէօյ	»	2	47	4	45	6	52	9	23	11	28	12	28
Պօսթանճըք	»	2	56	4	52	6	59	9	33	11	35	12	35
Մալթէփէ	»	3	7	5	3	7	10	9	45	11	45	12	45
Քարթալ	»	3	23	5	14	7	22	10	1	11	56	12	56
Բէնտիք	ժմնմ.	3	34	5	22	7	30	10	11	12	4	1	4
	մկնմ.	3	40	—	—	—	—	10	21	—	—	—	—
Թուզլա	»	4	3					10	46				
Կէյպզէ	»	4	24					11	10				
Տիլ-Իսքէլէսի	»	—	—					11	37				
Թավշանճըլ	»	4	56					11	47				
Հէրէքէ	»	5	11					12	6				
Եարըմճա	»	—	—					12	30				
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»	5	42					12	44				
Տէրինճէ	»	5	51					12	57				
Իզմիտ	ժմնմ.	6	6					1	13				
	մկնմ.	6	26										
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»	7	—										
Սաբանճա	»	7	25										
Ատա-Բազար	»	7	47										
Կէյվէ	»	8	31										
Աք-Հիսար	»	8	52										
Մէքէճէ	»	9	22										
Լէֆքէ	»	9	47										
Վէզիր-Խան	»	10	22										
Փիլէճիք	ժմնմ.	11	6										
	մկնմ.	11	16										
Քարաքէօյ	»	12	28										
Պօզիւք	»	1	9										
Ին-Էօնիւ	»	1	56										
Չուքուր-Հիսար	»	2	26										
Էսկի-Շէհր	ժմնմ.	3	4										
		իրկն.											

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 ճամբ. Առաւ. ժ.	Թ. 1 վ.	Թ. 3 ճամբ. Առաւ. ժ.	Թ. 3 վ.	Թ. 21 խառն Առաւ. ժ.	Թ. 21 վ.	Թ. 5 ճամբ. Իրկն. ժ.	Թ. 5 վ.	Թ. 7 ճամբ. Իրկն. ժ.	Թ. 7 վ.	Թ. 23 խառն Առաւ. ժ.	Թ. 23 վ.
Էսկի-Շէհր	մկնմ.											11	45
Չուքուր-Հիսար	»											12	22
Ին-Էօնիւ	»											12	56
Պօզիւք	»											1	29
Քարաքէօյ	»											2	2
Փիլէճիք	ժմնն.											2	52
	մկնմ.											3	2
Վէզիր-Խան	»											3	35
Լէֆքէ	»											4	9
Մէքէճէ	»											4	39
Աք-Հիսար	»											5	4
Կէյվէ	»											5	27
Ատա-Բազար	»											6	16
Սաբանճա	»											6	32
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»											6	58
Իզմիտ	ժմնն.					—	—					7	30
	մկնմ.					1	22					7	50
Տէրինճէ	»					1	48					8	5
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»					1	59					8	14
Եարըմճա	»					2	13					—	—
Հէրէքէ	»					2	42					8	49
Թավշանճըլ	»					2	55					8	59
Տիլ-Իսկէլէսի	»					3	6					—	—
Կէյպզէ	»					3	38					9	32
Թուզլա	»					4	6					9	56
Բէնտիք	ժմն.	—	—	—	—	4	25					10	20
	մկնն.	1	49	3	14	4	35	6	47	9	—	10	28
Քարթալ	»	1	58	3	24	4	49	6	57	9	10	10	43
Մալթէփէ	»	2	9	3	36	5	6	7	9	9	21	11	2
Պօսթանճըք	»	2	19	3	46	5	20	7	19	9	32	11	15
Էրէնքէօյ	»	2	28	3	57	5	32	7	29	9	41	11	30
Կէօզթէփէ	»	2	32	4	1	5	36	7	33	9	45	—	—
Ֆէնէր-Եօլու	»	2	38	4	6	5	42	7	38	9	50	11	41
Քըզըլ-Թօփրաք	»	2	42	4	10	5	46	7	42	9	54	—	—
Հայտար-Փաշա	ժմնն.	2	48	4	16	5	54	7	48	10	—	11	50
	մկնմ.	2	55	4	23	6	5	7	55	10	8	12	5
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմնն.	3	20	4	48	6	30	8	20	10	33	12	30
												իրկն.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀՐ ԱՖԻՈՆ ԳԱՐԱ ՀԻՍԱՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 212 խառն Առաւ. ժ.	վ.	ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն. ժ.	վ.
Էսկի-Շէհրէ	մեկն.	1	—	Աֆիոն Գարա Հիսարէ	մեկն.	6	10
Կէօքճէ Քըլըք	»	1	49	Ղազըլ կէօլ համամը	»	6	50
Սապօնճը բընար	»	2	41	Իհսանիյէ	»	7	26
Ալաեօնտ	»	3	40	Տէօնէր	»	8	4
Չըքուրլէր	»	4	28	Չըքուրլէր	»	9	5
Տէօնէր	»	5	29	Ալաեօնտ	»	10	—
Իհսանիյէ	»	6	1	Սապօնճը բընարը	»	10	51
Ղազըլ կէօլ համամը	»	6	43	Կէօքճէ քըլըք	»	11	36
Աֆիոն Գարա Հիսար	ժմնն.	7	16	Էսկի-Շէհր	ժմնն.	12	22
		իրկն.				իրկն.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 122 խառն Առաւ. ժ.	վ.
Էսկի-Շէհր	մեկ.	1	—
Աք-Բունար	»	1	40
Ալփի-Քէօյ		2	35
Պէյլիկ-Ախըրը	»	3	23
Սարը-քէօյ	»	4	38
Պիչէր	»	5	35
Սազըլար	»	6	20
Պէյլիք քէօբրիւ	»	7	—
Պօլատլը	»	7	55
Մալըքէօյ	»	9	17
Սընճան-քէօյ	»	10	19
Էնկիւրիւ	ժմն.	11	12
		իրկն.	

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 121 խառն Առաւ. ժ.	վ.
Էնկիւրիւ	մեկ.	2	10
Սընճան-քէօյ	»	3	6
Մալի-քէօյ	»	4	20
Պօլատլը	»	5	59
Պէյլիք-քէօբրիւ	»	6	51
Սազըլար	»	7	23
Պիչէր	»	8	8
Սարը-քէօյ	»	9	13
Պէյլիկ-ախըրը	»	10	20
Ալփի-քէօյ	»	11	16
Աք-Բունար	»	11	54
Էսկի-Շէհր	ժմն.	12	41
		իրկն.	

ԱԼԱՅԻՆՏ ՓԷՕԹԱՀԵԱՅԻ ՓՈՔՐ ՃԻՒՂԸ

ԵՐԹ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 324 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Կառ. Թ. 326 խառն Իրկն. ժ.	վ.
Ալայինտ	մեկն.	4	—	10	20
Քէօթահեա	ժմն.	4	20	10	40

ԴԱՐՁ ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 323 խառն Առաւ. ժ.	վ.	Կառ. Թ. 325 խառն Իրկն. ժ.	վ.
Քէօթահեա	մկն.	2	40	9	—
Ալայինտ	ժմն.	3	—	9	30